

RAPORT
asupra realizării activităților prevăzute în Planul strategic al Comisiei Electorale Centrale
pentru anii 2020-2023

Pilonul 1 Servicii orientate spre cetățeni

Scop: Prestarea impecabilă a serviciilor electorale în concordanță cu valorile fundamentale ale Comisiei Electorale Centrale

Obiectivul 1.1 Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Automatizarea secțiilor de votare	Actualizarea modulului „E-Day” pentru automatizarea unor procese BESV Reînnoirea echipamentului tehnic deținut de CEC, destinat organelor electorale inferioare	Concept discutat pe interior	Elaborarea sarcinii tehnice Soft elaborat Cadru normativ ajustat Pilotarea sistemului Caiet de sarcini elaborat	Nivel de funcționalitate al softului – 100% conform caietului de sarcini Dotare cu echipament necesar în proporție de 20%	DTIGLE DMA DJ	T3 2020 T3 2020 T4 2023 T1 2023 T2 2023	Bugetul de stat Parteneri externi

Realizat:

În scopul sporirii rapidității și eficienței lucrului în cadrul procesului de asigurare a secțiilor de votare cu documente electorale și echipament logistic, precum și pentru realizarea prevederilor Legii nr. 101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”, în perioada 2020-2023, Comisia Electorală Centrală (*abreviat – CEC*), în comun cu partenerii de dezvoltare, a întreprins mai multe acțiuni în vederea automatizării și securizării proceselor electorale, în special a operațiunilor ce se efectuează în organele electorale inferioare.

La scrutinul prezidențial din 1 noiembrie 2020, pentru eficientizarea activității operatorilor de calculator din birourile electorale și fluidizarea circuitului alegătorilor în ziua votării, secțiilor de votare constituite pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului și celor din străinătate le-au fost repartizate scanere pentru identificarea persoanei prin scanarea buletinului de identitate/pașaportului. De asemenea, pentru îmbunătățirea dotării tehnice a secțiilor de votare din străinătate, au fost achiziționate laptopuri suplimentare. Împreună cu partenerii de dezvoltare a fost inițiat auditul Sistemului

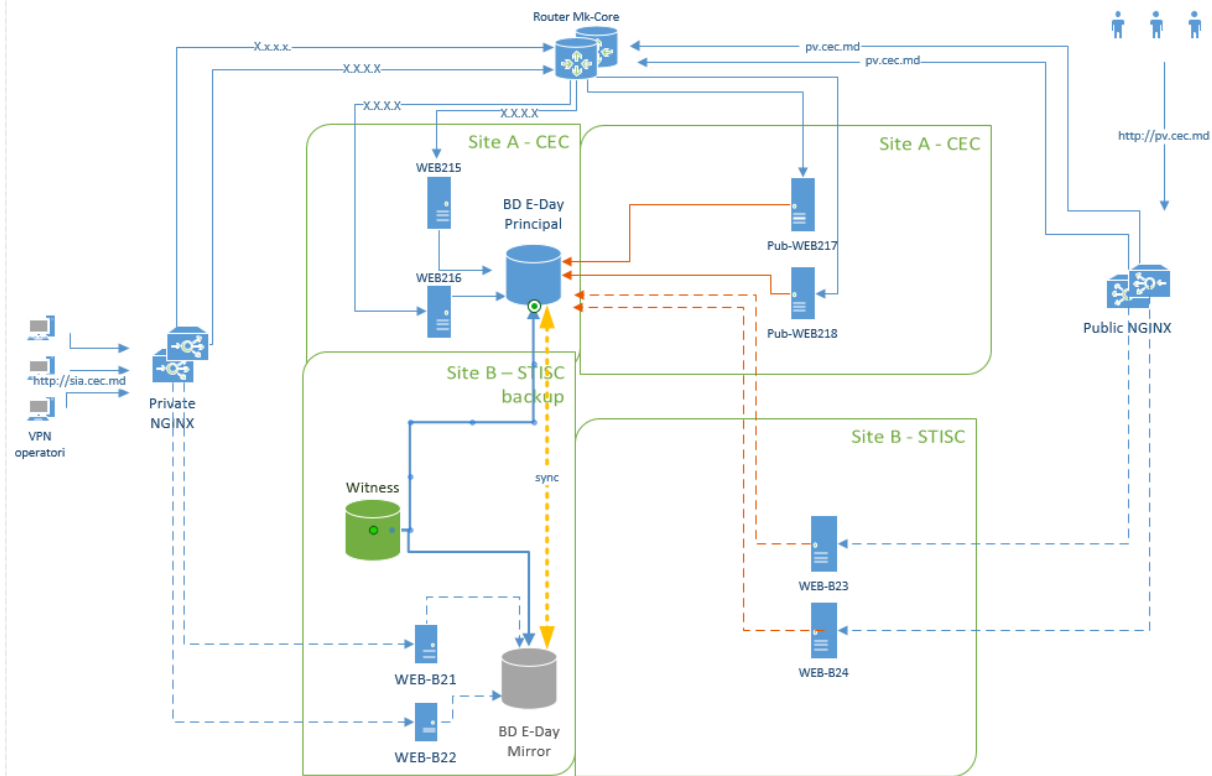
informațional automatizat de stat „Alegeri” (denumit abreviat SIAS „Alegeri” sau SIASA), care a permis sistematizarea funcționalităților acestuia și identificarea oportunităților de dezvoltare.

În perioada 2020-2023, au fost analizate funcționalitățile modulului „Verificarea Listelor de Subscripție” cu scopul de a fi îmbunătățite. În baza acestei analize, modulul a fost ajustat și actualmente dispune de mai multe filtre de înregistrare a datelor referitoare la dosarele candidaților, de o interfață ce permite monitorizarea în dinamică a procesului de verificare a listelor de subscripție, de asemenea poate genera mai multe rapoarte privind rezultatele verificării listelor de subscripție pe fiecare candidat cu descifrarea detaliată a erorilor identificate.

În anul 2022 a fost elaborat documentul „Termenii de Referință” destinat creării subsistemului informatic „Lista de Subscripție Electronică”. Acest subsistem va permite automatizarea proceselor specificate de cadrul normativ cu un instrumentar informatic performant adecvat timpului și aliniat la ultimele tendințe de implementare a soluțiilor de e-guvernare. Exploatarea subsistemului va diminua manopera CEC pentru verificarea veridicității datelor conținute în listele de subscripție, prin implementarea unor proceduri de sincronizare a datelor veridice furnizate de Registrul de stat al alegătorilor (denumit abreviat RSA) și asigurarea autenticității semnăturii prin intermediul algoritmilor criptografice aferente utilizării semnăturii digitale și mobile. În anul 2023 s-a efectuat testarea subsistemului.

Pentru a facilita activitatea birourilor electorale, au fost procurate 2300 de laptopuri, care ulterior au fost pregătite și configurate pentru buna desfășurare a scrutinului din toamna anului 2023, precum și verificate circa 2100 camere video. Softurile dedicate asigurării securității sistemului au fost reinstalate și reconfigurate după necesitate. În aceeași perioadă au fost reparate calculatoarele defecte și au fost testate conexiunile securizate asigurate de Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC). Au fost pre-configurate conexiunile la internet în toate secțiile de votare, astfel încât fiecare secție să fie dotată cu 2 surse de internet de la furnizori diferiți. Pentru toate secțiile de votare au fost angajați câte 2 operatori. Toate măsurile menționate urmau să asigure continuitatea procesului de verificare a IDNP-urilor în ziua alegerilor în situații excepționale (eventual lipsa curentului electric, căderea conexiunilor unui operator de internet, deteriorarea unui set de echipament, incapacitatea de muncă a unuia dintre operatorii de calculator în ziua alegerilor ș.a. asemenea).

În paralel cu activitatea de logistică și de pregătire pentru ziua alegerilor a infrastructurii extinse până la secțiile de votare, au fost desfășurate și activități de pregătire a infrastructurii interne. Astfel, în cadrul centrului de date al Comisiei Electorale Centrale au fost delimitate 9 servere de performanță înaltă, destinate exclusiv zilei alegerilor, care au fost configurate în mod special pentru a spori nivelul de securitate.

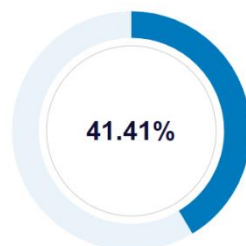
Infrastructura disponibilă în cadrul Comisiei Electorale Centrale a fost interconectată la resursele STISC pentru a asigura continuitatea procesului de vot în caz de calamități sau situații excepționale la sediul său.

Astfel, monitorizarea în regim real a derulării procesului de vot și transmiterea rezultatelor preliminare puteau fi realizate fără întreruperi chiar și în situații extreme de cădere a unui sau a mai multor servere, deteriorare fizică a rețelelor de comunicație, deconectare a tuturor surselor de curent și a generatorului.

Totodată, similar scrutinelor anterioare, pentru afișarea prezenței la vot și a rezultatelor preliminare, Comisia a lansat platforma <https://pv.cec.md/>.

Prezența la vot

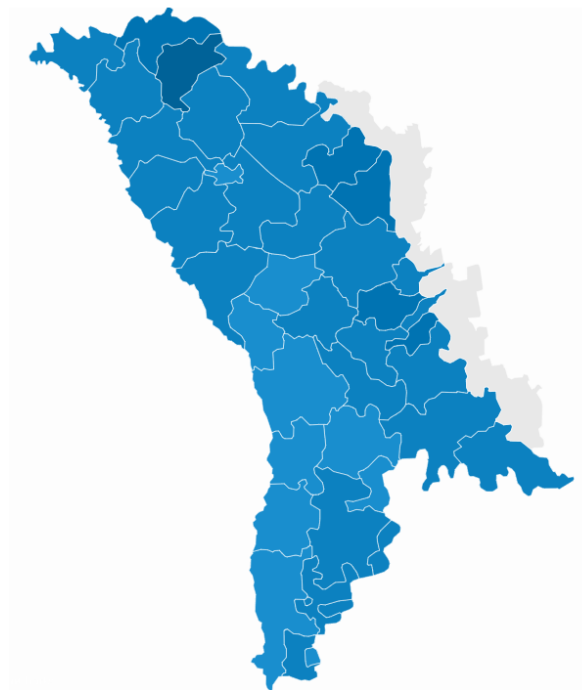
1147610

Platforma „Prezența la vot” <https://pv.cec.md/> a permis tuturor cetățenilor urmărirea în timp real a prezenței la vot și a ratei de participare a alegătorilor la secțiile de votare.

Afișarea datelor a fost posibilă prin intermediul unor infografice generate conform mai multor criterii:

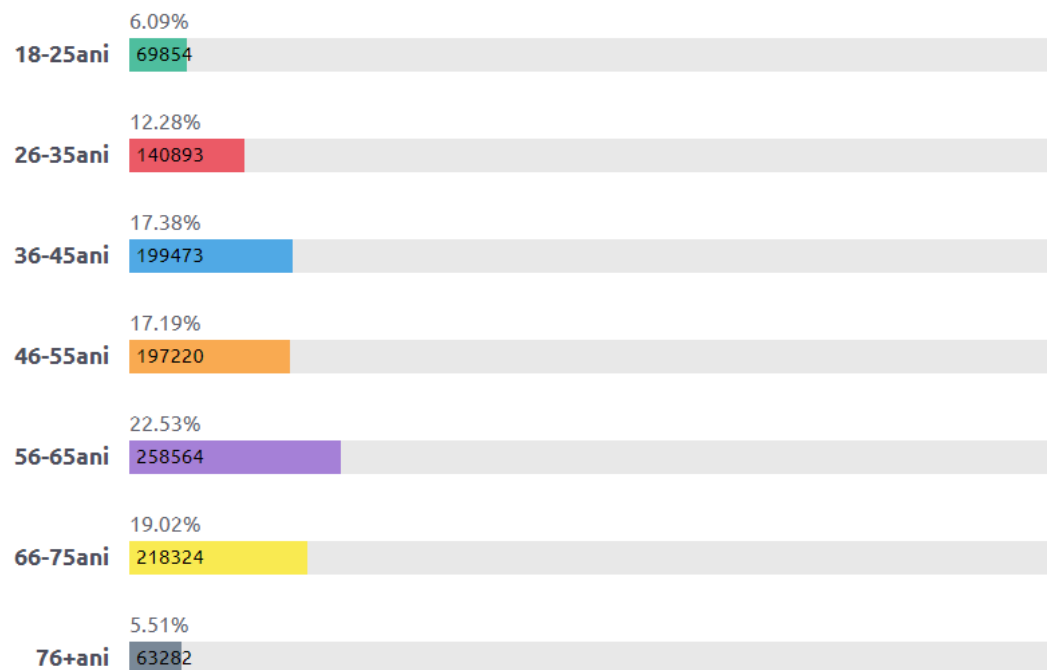
- fiecare raion;
- fiecare primărie;
- fiecare din cele 5 sectoare ale orașului Chișinău;
- toate suburbiile municipiului Chișinău.

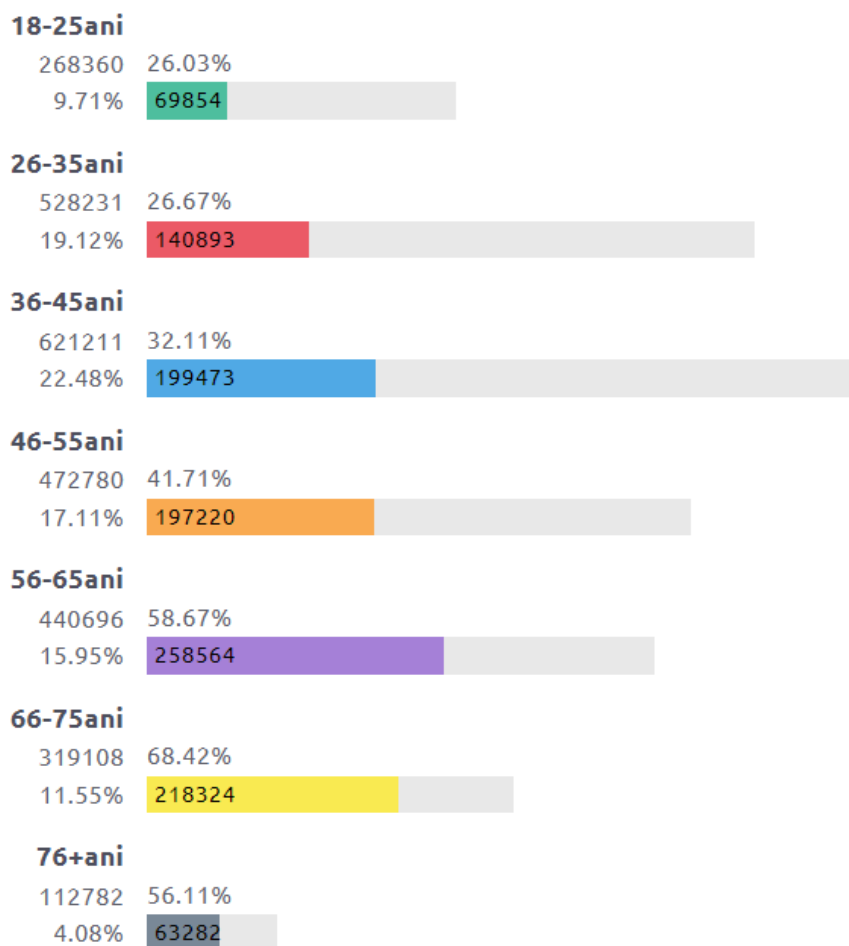
Au fost afișate datele numerice și procentuale distribuite după sex și grupe de vârstă (calculate din numărul total de alegători prezenți la urne), concomitent grupate atât pe unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, cât și conform circumscripțiilor, incluzând și rata participării.

După încheierea procesului de vot, au putut fi urmărite în timp real rezultatele preliminare obținute de candidați.

Total Prezența la vot

Total Prezența la vot raportată la fiecare categorie de vârstă

Unul dintre scopurile de bază ale SIASA este acela de a le oferi alegătorilor posibilități alternative de vot prin intermediul sistemului electronic. Comisia Electorală Centrală, în decembrie 2021, a creat Grupul de lucru interinstituțional pentru elaborarea conceptului și planului de acțiuni privind digitalizarea procesului electoral și pilotarea votului electronic ca metodă alternativă de vot. Grupul de lucru interinstituțional a elaborat Conceptul de vot prin internet, după care acesta a fost aprobat prin hotărârea CEC nr. 572 din 27 iunie 2022. Ulterior, prin hotărârea nr. 725 din 11 octombrie 2022, cu modificările ulterioare, a fost creat Grupul de lucru interinstituțional pentru elaborarea și pilotarea Sistemului Informațional de Vot prin Internet ca metodă alternativă de vot. Prin aceeași hotărâre a fost aprobat Planul de acțiuni pentru elaborarea și pilotarea Sistemului Informațional de Vot prin Internet.

Ambele hotărâri au fost supuse consultării publice conform Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Informația detaliată este prezentată în Raportul privind asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2022 (<https://a.cec.md/ro/raportul-anual-2808.html>). Totodată, a fost elaborat planul de acțiune pentru pilotarea Sistemului Informațional de Vot prin Internet, precum și cerințele tehnice pentru selectarea și angajarea experților care vor scrie caietul de sarcini pentru dezvoltarea și pilotarea Sistemului Informațional de Vot prin Internet.

Sistemul de vot prin internet este un instrument alternativ de vot, pentru ca procesul electoral să devină mai accesibil, incluziv, sigur și inovativ. Sistemul de vot prin internet este destinat tuturor cetățenilor Republicii Moldova, oriunde s-ar afla. Un obiectiv specific al votului prin internet îl reprezintă asigurarea accesului la procesul electoral pentru cetățenii aflați în dificultatea de a se deplasa la secția de votare.

Sistemul de vot prin internet va îndeplini următoarele sarcini:

1. Pregătirea alegerilor

- a. Generarea listelor electorale din Registrul de stat al alegătorilor printr-un proces automatizat.
- b. Generarea cheilor de criptare/decriptare a voturilor.

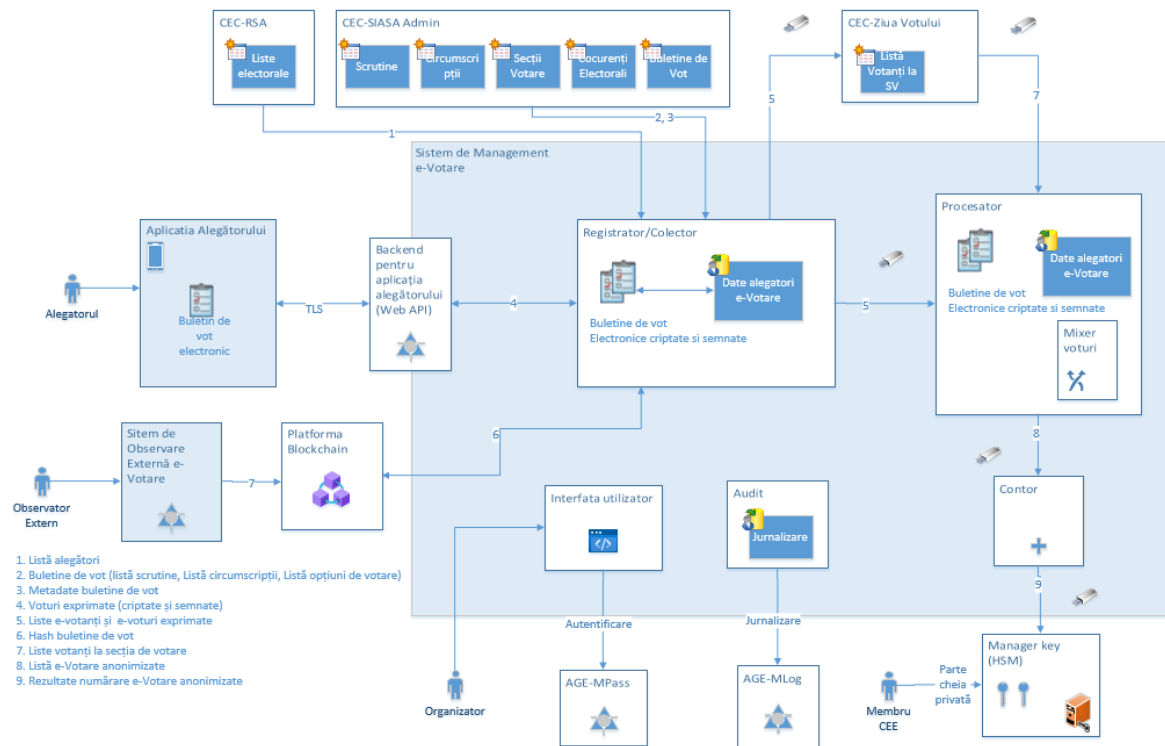
2. Procesul de vot

- a. Accesarea platformei de vot din orice punct al globului, folosind cele mai utilizate dispozitive sau sisteme de operare conectate la rețeaua internet.
- b. Identificarea și autentificarea alegătorului cu utilizarea documentelor de identificare digitală disponibilă în sistemul guvernamental MPass.
- c. Prezentarea opțiunilor de vot prin afișarea buletinului de vot similar cu cel tipărit pentru secțiile de votare.
- d. Selectarea și confirmarea opțiunilor de vot într-un mod simplu și accesibil pentru toți alegătorii.
- e. Exprimarea votului și criptarea acestuia.
- f. Aplicarea semnăturii electronice și expedierea votului în urna virtuală.
- g. Verificabilitatea votului dat de fiecare alegător în mod individual, asigurând confidențialitatea și securitatea votului.
- h. Monitorizarea alegerilor prin utilizarea unor instrumente de monitorizare bazate pe jurnalizări de sistem și de aplicații, fără a necesita acces la componentele platformei de vot, inclusiv dotate cu un sistem de alertare, care analizează jurnalizările de sistem și de aplicație pe baza riscurilor de securitate și permite analizarea și investigarea incidentelor posibile.

3. Totalizarea rezultatelor

- a. Încheierea procesului de vot prin închiderea automată a procesului de vot la ora specificată de Comisia Electorală Centrală în funcție de tipul alegerilor organizate și de reglementările specifice în domeniu.
- b. Colectarea rezultatelor alegerilor prin transferarea urnelor electorale de pe toate serverele utilizate în procesul votării într-un mediu izolat, fără nicio conexiune la rețea, unde sunt numărate voturile, iar autenticitatea și integritatea urnelor electorale colectate trebuie verificate înainte de a fi acceptate. Contabilizarea voturilor se va face până și după transferarea voturilor.
- c. Decriptarea și contabilizarea urnelor electorale într-un mediu izolat și inițiat doar de membrii organului electoral care dețin cheile de criptare/decriptare. La procesul de decriptare și contabilizare vor participa, în calitate de monitori, și alte părți interesate.
- d. Certificarea și publicarea rezultatelor prin generarea datelor din listele certificate de voturi decriptate, dar și din alte rapoarte privind alegerile.

e. Verificarea procesului de numărare de către auditori independenți care vor număra în paralel voturile din listele certificate cu voturile decriptate, într-o manieră publică și transparentă.

Schema de interacțiune a E-votare cu alte sisteme informaționale

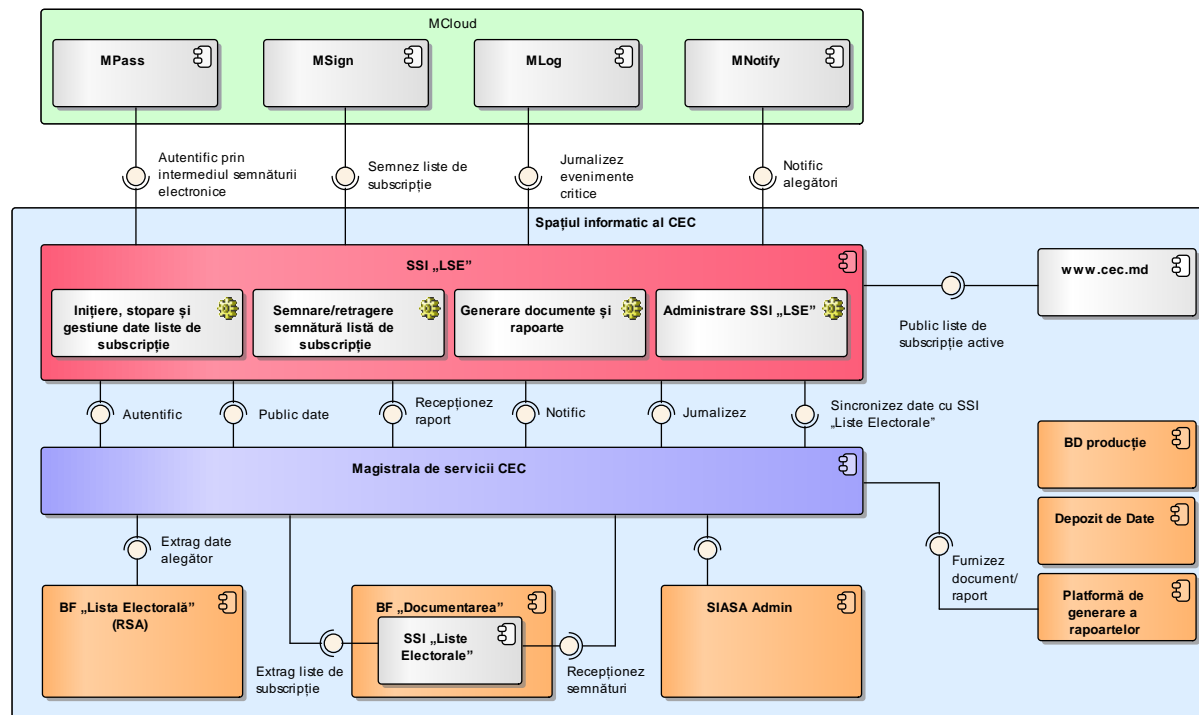
2	Perfecționarea SIASA	Definitivarea și lansarea Registrului funcționarilor electorali (Versiunea 2.0)	80% funcționalitate	Registrul funcționarilor electorali funcțional	100% funcționalitate	DTIGLE DMA DCRPMM	T4 2023	Bugetul de stat Partenerii externi
		Integrarea și Implementarea Registrului de stat al alegătorilor cu		Nivelul funcționalitate de al Registrului integrate	Nivel de funcționalitate al sistemului – 100% conform		T4 2023	

		<p>Registrul de stat al adreselor</p> <p>Analiza funcționalităților oferite de modulul „Verificarea Listelor de Subscripție” și ajustarea acestuia</p> <p>Dezvoltarea sistemului „Votarea prin Internet”</p> <p>Crearea modulului de gestionare a contestațiilor electorale</p> <p>Elaborarea Planului de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare</p>		<p>Modul ajustat</p> <p>Caiet de sarcini privind votarea prin internet elaborat</p> <p>Votarea prin internet pilotată</p> <p>Modulul „Contestații” elaborat</p> <p>Nivelul de funcționalitate și utilizare a modulului</p> <p>Cel puțin 3 activități de informare/comunicare desfășurate</p> <p>Conceptualizarea de posibilităților de înglobare în modulul RFE a instrumentelor de evidență a funcționarilor electorali certificați de CICDE și funcționarilor electorali revocați (pe diferite motive)</p>	<p>caietului de sarcini</p> <p>Nivel de funcționalitate al modulului – 100% conform caietului de sarcini</p> <p>Planuri implementate în proporție de minim 90%</p>		<p>T4 2023</p> <p>T4 2023</p> <p>T4 2023</p> <p>Anual</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

Realizat parțial:

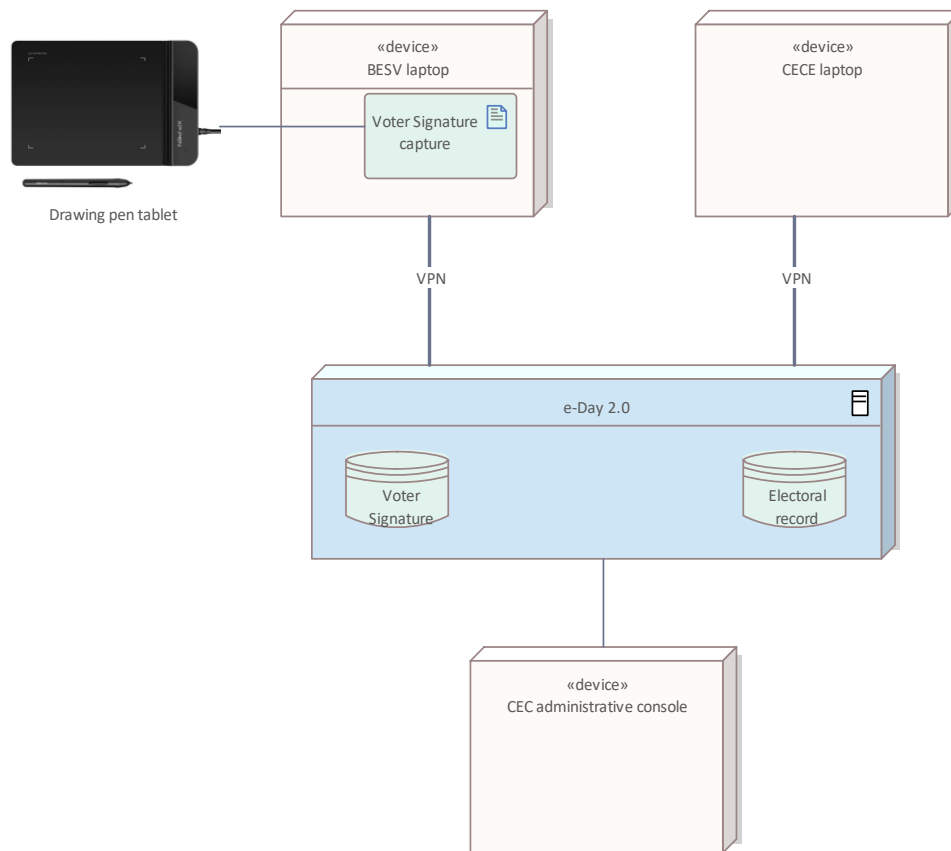
Implementarea și actualizarea în anul 2020 a Sistemului informatic automatizat „Registrul funcționarilor electorali” s-a realizat conform sarcinilor tehnice prestabilite și s-a desfășurat în mai multe etape. Componentele și funcționalitățile modulului au fost ajustate pe parcursul implementării în urma analizei aspectelor practice ale acestuia. Fiecare componentă creată a fost supusă analizei și testării funcționalității, iar odată cu identificarea deficiențelor, acestea au fost analizate și soluționate, iar propunerile de îmbunătățire formulate au fost acceptate și realizate în măsura posibilităților. Modulul a fost supus mai multor testări, astfel că la scrutinul prezidențial din 1 noiembrie 2020 a fost disponibil pentru utilizare de către operatorii de calculator din cadrul organelor electorale. Modulul conține date referitoare la organele electorale și funcționarii electorali ce au activat în cadrul acestora, începând cu anul 2016 și permite extragerea datelor statistice/rapoartelor privind funcționarii electorali și activitatea acestora după mai multe criterii.

În anul 2021, cu suportul PNUD Moldova, în parte Programul EDMITE, au fost înaintate și acceptate propuneri de elaborare a 3 module noi pentru SIASA și 11 propuneri de îmbunătățire a 4 module aflate în gestiunea CEC: „Buletine de Vot”, „Documentare”, „Liste de Subscripție” și „Rotația”. De asemenea, a fost realizată o campanie de promovare și informare a publicului cu privire la rezultatele CEC în domeniul TI, axată pe combaterea miturilor despre utilizarea SIASA în perioada electorală. A fost difuzată și o serie de materiale video explicative, realizate în parteneriat cu portalul diez.md și promovate, inclusiv în perioada electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021.

Schema de interacțiune a SSI „LSE” cu alte sisteme ale CEC

Subsistemul informatic „Lista de Subscripție Electronică” (denumit abreviat SSI „LSE”) este o componentă a SIASA reprezentând un modul decuplat din punct de vedere programatic, dar care implementează facilități alternative de colectare a listelor de subscripție, accesibile inclusiv cetățenilor din diasporă care dispun de una dintre semnăturile electronice calificate. În perioada de raportare, au fost dezvoltate cerințele software pentru îmbunătățirea sistemului „E-Day 2.0”, care prezintă o listă de îmbunătățiri ce urmează a fi introduse în sistemul E-Day deja operațional gestionat de Comisia Electorală Centrală. Sistemul E-Day facilitează procesele desfășurate în ziua scrutinului și oferă asistență prin generarea datelor statistice despre recepționarea buletinelor de vot, participarea la vot și datele statistice preliminare privind ciclul electoral în cadrul circumscripțiilor concrete sau la nivel de țară. E-Day este inițializat și pregătit pentru a fi operat în cadrul SIASA.

Dezvoltarea E-Day 2.0

Factorii determinanți ai îmbunătățirilor E-Day 2.0 sunt următorii:

1. Volumul excesiv de lucru în cadrul secțiilor de votare în ziua alegerilor, îndeosebi la secțiile de votare organizate în străinătate sau secțiile deschise în cadrul spitalelor, pentru unitățile militare sau penitenciare, unde membrii sunt nevoiți să înregistreze manual datele de identitate ale fiecărui alegător înainte ca acesta să semneze pe hârtie drept confirmare că a primit buletinul de vot.
2. Perioada îndelungată și costurile mari pentru transmiterea documentelor pe suport de hârtie de la secțiile de votare către organele electorale. Din nou, acestea sunt mult mai mari pentru secțiile de votare din străinătate.
3. Practica dovedită privind utilizarea documentelor electronice în Republica Moldova.

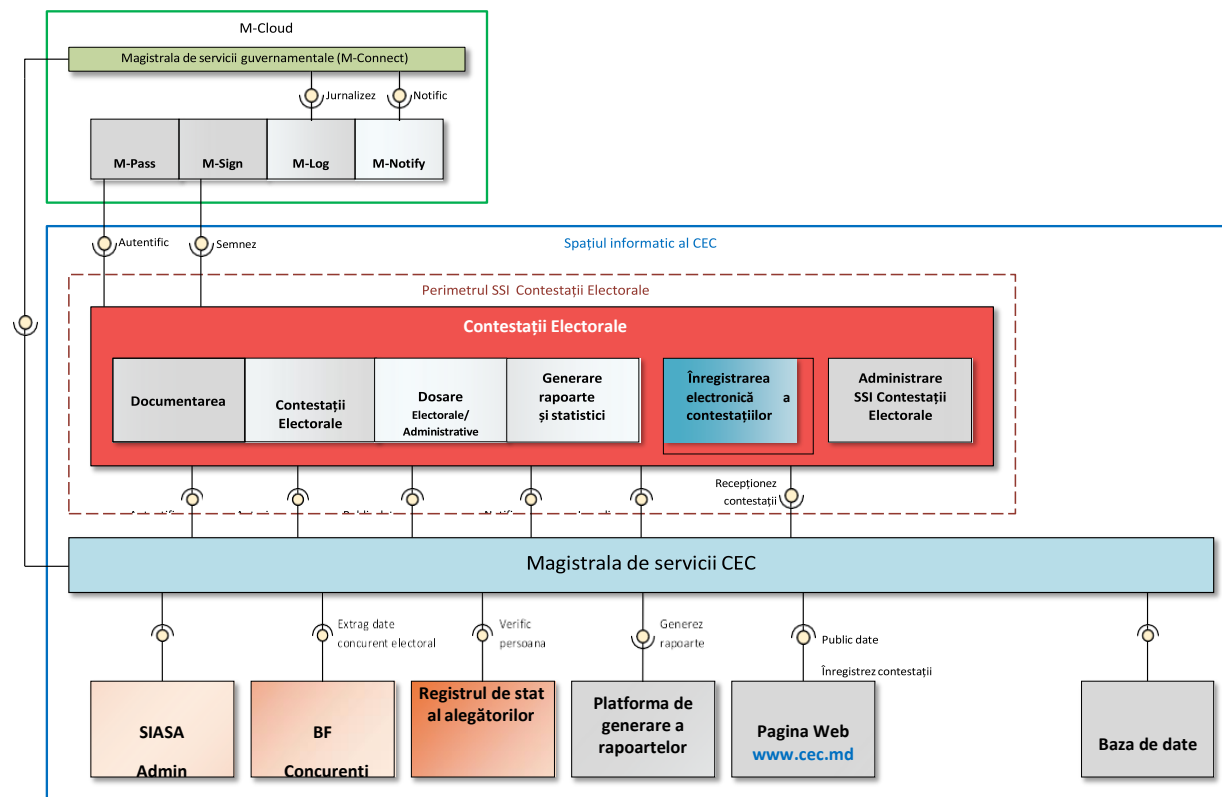
În anul 2022, cu suportul Consiliului European, a fost contractat un expert în domeniul IT care a elaborat „Termenii de referință” necesari dezvoltării subsistemului informatic „Contestații Electorale”, care servește drept reper pentru crearea acestui modul, conceptualizând o nouă componentă a SIASA.

SSI „Contestații Electorale” va permite:

- depunerea on-line a contestațiilor electorale;
- automatizarea procesului de evidență, monitorizare și control al circuitului contestațiilor electorale;
- automatizarea procesului de evidență, monitorizare și control al parcursului dosarelor judiciare aferente procesului electoral, atât în cadrul perioadelor electorale (dosare electorale), cât și în afara perioadelor electorale (dosare administrative).

În acest mod se va realiza:

- ✓ tranziția la o nouă metodologie de lucru bazată pe procesarea documentelor electronice;
- ✓ universalizarea și standardizarea procedurilor de lucru;
- ✓ reducerea complexității, costului și duratei de procesare a datelor.

Schema de interacțiune a SSI „Contestații Electorale” cu alte sisteme informaționale

Crearea și implementarea SSI „Contestații Electorale” va permite CEC atingerea următoarelor obiective:

- furnizarea către concurenții electorali și alegători a unui instrument destinat depunerii contestațiilor electorale în format digital;
- furnizarea către CEC a unui mecanism informatic care ar permite administrarea fluxului de procesare a contestațiilor electorale, precum și a dosarelor electorale și administrative;
- automatizarea proceselor de verificare a validității identității persoanelor aferente contestației electorale prin RSA (verificarea corectitudinii combinației nume + prenume + cod IDNP) și a concurenților electorali conform registrului „Concurenți”;
- automatizarea proceselor de transmitere a contestațiilor electorale către alte organe competente în soluționarea contestațiilor;
- automatizarea proceselor de examinare a contestațiilor electorale și fixarea deciziilor finale;
- publicarea operativă a informației despre contestațiile electorale pe pagina web oficială a CEC;
- automatizarea proceselor de generare a rapoartelor și statisticilor de interes;
- asigurarea controlului accesului la date și asigurarea unei securități și confidențialități maxime a colecțiilor de date și a utilizatorilor;
- asigurarea informațională a activității de analiză, prognozare și cercetare științifică în domeniu.

Urmare a adoptării noului Cod electoral nr. 325/2022, în vigoare din 1 ianuarie 2023, a apărut necesitatea de a revizui documentul „Termenii de referință” în așa fel ca, conținutul acestuia să corespundă noilor prevederi legale. Exercițiul a fost realizat cu suportul PNUD și drept rezultat a fost elaborată Versiunea 2 a documentului „Termenii de referință”. Activitatea pe acest segment va continua și în următorii ani, cu acțiuni privind elaborarea softului, implementarea și mentenanța acestuia.

Pe parcursul anului 2023, CEC a desfășurat mai multe acțiuni de informare privind pilotarea votului prin internet ca metodă alternativă de exercitare a votului:

- a fost mediatizată activitatea Grupului de lucru interinstituțional privind elaborarea și pilotarea Sistemului Informațional de Vot prin Internet, inclusiv cu participarea experților estonieni;
- în cadrul unui eveniment public, CEC a prezentat caietul de sarcini privind pilotarea votului prin internet;
- etapele privind elaborarea, plasarea pe pagina web a Comisiei, consultarea, prezentarea și aprobarea în ședință a caietului de sarcini privind pilotarea votului prin internet au fost mediatizate pe pagina web a Comisiei, inclusiv pe rețelele de socializare și transmise spre difuzare mass-mediei;
- conducerea CEC a avut discuții cu studenții USM despre activitatea Grupului de lucru la elaborarea caietului de sarcini privind pilotarea votului prin internet;
- conceptul sistemului de vot prin internet a fost prezentat deputaților în Parlament.

3	Sporirea incluziunii electorale	<p>Accesibilizarea sediului CEC și a canalelor de comunicare</p> <p>Explorarea echipamentelor/ tehnologiilor/ metodelor de vot noi menite să sporească accesul la procesul electoral</p> <p>Implicarea Diasporei la diferite etape ale procesului electoral</p>	<p>Sediul CEC nu are rampă de acces montată</p> <p>Persoanele cu dizabilități locomotorii nu au acces în sediul CEC (etaje 2 și 3)</p> <p>Dotarea tehnică a centrului media CEC este depășită tehnic și moral.</p> <p>Echipamentul</p>	<p>Adaptare rezonabilă a sediului</p> <p>Canalele de comunicare ale centrului media al CEC modernizate</p> <p>Echipamente/tehnologii testate și pilotate</p> <p>Creșterea numărului de persoane înregistrate prealabil</p> <p>Numărul de sugestii/ comentarii de îmbunătățire a serviciilor electorale</p>	<p>Sediu adaptat rezonabil</p> <p>Dotarea corespunzătoare a centrului media CEC, în vederea organizării și reflectării eficiente, corespunzătoare și operative a activității CEC.</p>	<p>DAD DCRPMM DTIGLE AD BPR BRD</p>	<p>T2 2022</p> <p>T3 2020/ T1 2023</p> <p>Annual</p>	<p>Bugetul de stat</p> <p>Parteneri externi</p>
---	---------------------------------	---	--	--	---	---	--	---

		<p>Încurajarea alegătorilor din stânga Nistrului să se implice în procesul electoral</p> <p>Promovarea egalității de gen și asigurarea unui proces de vot incluziv prin proiecte comune cu societatea civilă</p>	<p>procurat anterior este casat sau ieșit din uz.</p> <p>Canalele de comunicare și informare (inclusiv directă) a categoriilor speciale de alegători nu au un caracter continuu, nu întotdeauna sunt suficiente și eficiente și deseori depind de suportul partenerilor de dezvoltare</p>	<p>parvenite de la alegătorii din stânga Nistrului și din afara țării</p> <p>Statistică dezagregată pe categorii de persoane cu risc de excludere (categoria de gen, persoane cu necesități speciale, minorități)</p>	<p>Numărul persoanelor înregistrate prealabil cu 10% mai mare</p> <p>Numărul funcționarilor electorali cetățeni din diasporă cu 10% mai mare</p> <p>Dezvoltarea și aplicarea canalelor de comunicare și informare existente și crearea unor noi.</p> <p>Câte două proiecte comune cu societatea civilă dezvoltate pentru promovarea egalității de gen și persoane cu nevoi speciale</p>		<p>Anual</p> <p>Anual</p>	
--	--	--	---	---	---	--	---------------------------	--

Realizat parțial:

Cu referire la accesibilizarea procesului de vot în secțiile de votare, Comisia Electorală Centrală întreprinde în permanență acțiuni menite să asigure condiții de participare neasistată la procesul electoral a persoanelor cu dizabilități. Astfel, în vederea sporirii accesibilității procesului de votare în cadrul

scrutinelor naționale și locale organizate în perioada 2020-2023, la cererea organelor administrației publice locale, dotările secțiilor de votare au fost suplimentate cu cabine de vot pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, iar pentru persoanele cu dizabilități de vedere fiecare secție de votare a fost asigurată cu plicuri-șablon pentru buletine de vot și cu lupe speciale.

E de precizat că în vederea asigurării condițiilor ce vizează accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități în cadrul scrutinelor naționale și locale, Comisia a emis circulare prin care a reamintit autorităților că secțiile de votare urmează a fi organizate în spații aflate la parterul clădirilor, în locuri publice accesibile, traseele stradale către acestea să faciliteze accesul persoanelor în vârstă și a celor cu dizabilități, iar localul secției de votare să permită o cât mai bună organizare și desfășurare a operațiunilor electorale.

În conformitate cu prevederile Instrucțiunii cu privire la asigurarea infrastructurii secției de votare, aprobată prin HCEC nr. 2625/2014, și ale Regulamentului cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități, aprobat prin HCEC nr. 4463/2016, localurile secțiilor de votare au fost amenajate corespunzător rigorilor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități, pentru a le fi asigurată posibilitatea de a participa în mod egal la toate procesele electorale.

Majoritatea sediilor secțiilor de votare au fost organizate în spații publice (cămine culturale, instituții medicale, instituții de învățământ etc.), a căror accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități urmează a fi asigurată și în continuare. Ținem să menționăm că accesibilitatea localurilor care găzduiesc secțiile de votare poate fi realizată eficient doar prin contribuția și implicarea autorităților publice locale și centrale, având în vedere că aceste localuri sunt administrate/utilizate de către autoritățile publice și problema accesibilității trebuie să fie abordată inclusiv în afara perioadei electorale. Comisia Electorală Centrală a atras atenția asupra acestui aspect și a recomandat autorităților publice locale, în contextul proiectului de granturi „Satul european”, în cazul proiectelor de reconstrucție, reparație capitală a sediilor instituțiilor de învățământ, sociale sau medicale, să se țină cont de reglementările privind accesibilitatea.

La solicitarea Comisiei Electorale Centrale, cu suportul PNUD Moldova, Alianța INFONET în parteneriat cu Asociația MOTIVAȚIE din Moldova au elaborat studiul „Acces egal pentru toți în secțiile de votare”. Studiul reprezintă o sinteză a evaluării accesului în toate cele 2017 instituții publice care găzduiesc secții de votare la scrutinele naționale. Auditarea secțiilor de votare a început în 2019 cu peste 600 de instituții publice evaluate și s-a finalizat în aprilie 2022, fiind auditate 1206 clădiri, unde, de regulă, își au sediul secțiile de votare. Acestea au fost analizate de experți și persoane cu diferite dizabilități, care au testat drumul spre secție, rampele de acces, lărgimea ușilor, a coridoarelor, a sălii în care se votează, dar și adaptarea grupurilor sanitare.

Concomitent cu acest studiu a fost elaborat și Ghidul practic pentru autoritățile locale privind incluziunea persoanelor cu dizabilități în procesul electoral, care reprezintă un set de recomandări pentru autorități în procesul de accesibilizare a spațiilor publice pentru persoane cu necesități speciale. Deși au fost formulate pentru perioadele electorale, aceste recomandări au un caracter general aplicabil pentru accesibilizarea spațiilor publice în beneficiul tuturor categoriilor de persoane cu nevoi speciale care le utilizează (persoane cu dizabilități locomotorii, persoane în etate, părinți cu cărucioare etc.).

Totodată, în contextul propunerilor de modificare a legislației electorale, au fost aprobate și au fost reglementate în noul Cod electoral norme menite să consolideze accesul persoanelor cu dizabilități în procesul electoral:

- art. 28 „Conlucrarea Comisiei Electorale Centrale cu alte entități în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor” stabilește, pentru autoritățile administrației publice locale, obligația de a asigura, în limita competenței, accesul persoanelor cu dizabilități în localurile unde sunt amplasate secțiile de votare (art. 28 alin. (1) pct. 16) lit. e) din noul Cod electoral);

- art. 38 „Constituirea secțiilor de votare și a birourilor electorale ale secțiilor de votare” prevede obligația de a stabili secțiile de votare la parterul clădirilor și de a fi amenajate astfel încât să faciliteze accesul în ele al persoanelor în vârstă și cu dizabilități (art. 38 alin. (2) din noul Cod electoral). De asemenea, art. 77 alin. (5) stabilește obligația autorităților administrației publice locale de a pune la dispoziția organelor electorale localuri care corespund rigorilor stabilite în Regulamentul cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități, aprobat de Comisia Electorală Centrală;

- în contextul finanțării campaniilor electorale, se impune principiul egalității de șanse sau al tratamentului egal în procesul electoral, inclusiv prin asigurarea echilibrului de gen și a accesului persoanelor cu nevoi speciale.

La fel, în contextul reformei electorale inițiate în anul 2021, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 550/2022, a fost propusă instituirea unei norme care să reglementeze statutul SIASA, în scopul oferirii posibilității alternative de a vota.

Datele furnizate de SIASA, precum și cele extrase manual din rapoartele întocmite de organele electorale, sunt sistematizate și dezagregate pe categorii de persoane cu risc de excluziune (categoria de gen, persoane cu necesități speciale, minorități) și prezentate sub forma unor infografice, care mai conțin și informații despre participarea alegătorilor, candidaților, observatorilor, segregate după categoria de gen.

De asemenea, informații relevante despre alegeri în format video, audio sau tipar, precum și alte date relevante sunt publicate pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, fiind accesibile și adaptate tehnic pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

În anul 2021 a fost creat un grup de lucru interinstituțional CEC-MAEIE-BRD, care a elaborat și aprobat Planul de acțiuni pentru organizarea scrutinului parlamentar în afara țării. Procedura înregistrării prealabile pentru votarea în străinătate a fost promovată semnificativ, fiind atestat un număr record de înregistrări - 100 050 declarații, depuse fie electronic, fie pe suport de hârtie. De asemenea, CEC a beneficiat de asistență din partea Institutului Republican Internațional (IRI) pentru informarea privind procesul electoral și consolidarea dialogului cu cetățenii Republicii Moldova aflați în afara țării. În cadrul proiectului au fost organizate și două vizite la Bruxelles și Milano, unde reprezentanții CEC împreună cu cei ai organizațiilor diasporei moldovenești din mai multe state-membre ale UE au făcut o radiografie privind organizarea ultimelor scrutine naționale peste hotarele țării.

În vederea implicării diasporei la diferite etape ale procesului electoral, în februarie 2022, cu prilejul Zilei Internaționale a Alegerilor, a fost organizat un atelier de discuții cu reprezentanții diasporei despre provocările din ultimele scrutine naționale, mobilizarea alegătorilor din diasporă și propunerile de îmbunătățire a condițiilor de participare la alegeri a concetățenilor noștri prin implementarea unor metode alternative de vot. Ulterior, membri ai organizațiilor diasporale au fost antrenati în procesul de amendare a legislației electorale. Totodată, reprezentanții CEC au participat la un dialog cu cetățenii Republicii Moldova, stabiliți peste hotare, în cadrul evenimentului „Zilele Diasporei”, desfășurat în perioada 19 - 20 august 2022.

Cu referire la promovarea egalității de gen și asigurarea unui proces de vot incluziv prin proiecte comune cu societatea civilă, în februarie 2022 funcționarii CEC au participat la 3 sesiuni de informare și instruire dedicate subiectului „Administrarea electorală sensibilă la dimensiunea de gen”, organizate de CICDE. De asemenea, în parteneriat cu PNUD Moldova, în perioada 26 februarie-2 martie 2022, CEC a organizat instruirea „Incluziunea femeilor în procesele electorale: Cum să atragem femei noi în partide și cum să le implicăm în alegeri”. În perioada 10-11 mai 2022, reprezentanții CEC au participat la instruirea „Egalitatea de gen în administrația publică”, organizată de Academia de Administrare Publică în parteneriat cu UN WOMEN, iar în perioada 19-20 mai 2022, la Praga, Republica Cehă, a avut loc reuniunea de lansare a Rețelei regionale europene pentru împuternicirea femeilor în alegeri. Tot pe parcursul anului 2022 a fost realizat auditul actelor interne ale Comisiei Electorale Centrale și elaborat proiectul Regulamentului cu privire la modul de prevenire, examinare și raportare a cazurilor de discriminare după criteriul de gen, hărțuire și hărțuire sexuală în cadrul Comisiei Electorale Centrale. Cu suportul Consiliului Europei a fost elaborat conceptul Campaniei de conștientizare cu privire la importanța prevenirii și combaterii discursului sexist împotriva femeilor în campaniile electorale.

În luna martie a anului 2023, Comisia Electorală Centrală a semnat un Memorandum de colaborare cu 8 organizații neguvernamentale, care apără drepturile persoanelor cu nevoi speciale. Documentul urmărește cooperarea și facilitarea comunicării dintre autoritatea electorală și organizațiile neguvernamentale în scopul implementării unor standarde și bune practici în domeniul asigurării drepturilor electorale și incluziunii în procesele electorale

a alegătorilor cu dizabilități și altor categorii de persoane cu nevoi speciale. De asemenea, în cadrul campaniei de informare pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023, au fost elaborate materiale informative, care aveau interpretare în limbaj mimico-gestual.

4	Mentținerea/extinderea Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației (SR EN ISO 9001:2015 și SR ISO/CEI 27001:2013)	Desfășurarea misiunilor de audit intern Desfășurarea misiunilor de audit externe Obținerea recertificării internaționale Examinarea posibilității de extindere a certificării pe domenii noi	Anual se desfășoară misiuni de audit intern Anual se desfășoară misiuni de audit extern	Numărul misiunilor de audit intern și de supraveghere realizate Nivelul de corespundere a proceselor și acțiunilor realizate în cadrul CEC cu cerințele standardelor ISO Numărul de acțiuni corective propuse, în raport cu numărul de neconformități identificate	Planurile misiunilor de audit intern și extern executate în proporție de 100% Recertificări/certificări obținute	DAD Toate subdiviziunile CEC	2020-2023 2020-2023	Bugetul de stat
---	---	---	--	--	---	-------------------------------------	----------------------------	-----------------

Realizat:

În luna decembrie 2020, organismul de certificare RINA SIMTEX a desfășurat la Comisia Electorală Centrală auditul extern de recertificare, în cadrul căruia s-a decis acordarea unor noi certificate, pe o perioadă de 3 ani, în conformitate cu standardele de referință. În acești 3 ani, echipe de auditori calificați au desfășurat anual misiuni de audit intern privind evaluarea conformității Sistemului de Management Integrat al Calității și Securității Informației (SMICSI) pentru domeniul de certificare declarat (organizarea și desfășurarea alegerilor). Echipele de audit au identificat oportunitățile de îmbunătățire, prezentate în rapoartele de audit. Ulterior, în perioada 30 martie-01 aprilie 2022, Organismul de certificare RINA SIMTEX (București, România) a efectuat auditul de supraveghere pentru ambele standarde. Echipa de audit a recomandat menținerea certificării sistemului integrat de management al calității și securității informaționale pentru servicii de organizare și desfășurare a alegerilor.

Obiectivul 1.2 Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1.	Fortificarea capacităților CEC de monitorizare și	Elaborarea cadrului metodologic de activitate a Direcției	DFE recepționează analizează și verifică	Regulamentul direcției aprobat Cadru normativ elaborat	Direcție specializată constituită	DFE DJ DTIGLE	T3 2020	Bugetul de stat

control finanțării politice	al	monitorizare și control financiar	rapoartele partidelor politice și a concurenților electorali	Modulul „Control Financiar” funcțional Rapoartele financiare ale partidelor politice publicate pe pagina web a CEC prin intermediul modulului	Metodologie de monitorizare elaborată Resurse umane identificate și angajate	Partener: PA, CSM, CNA, MAI, INJ	T3 2020	
		Implementarea modulului „Control Financiar” Publicarea în format deschis (cu posibila reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prin crearea unui modul electronic actualizat periodic Organizarea instruirilor pentru reprezentanții partidelor și trezoreri Dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în	Capacitate de supraveghere și control a finanțării politice CEC nu are	Nivelul de accesibilitate a datelor din modul pentru părțile interesate Numărul de instruiți pe diferite categorii de beneficiari organizate Rapoarte de monitorizare și control elaborate/aprobate Normele metodologice recomandate dezvoltate Curriculum de instruire elaborat Cursuri de instruire desfășurate Organizarea a cel puțin 3 seminare de instruire pentru ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători instruiți Numărul de iregularități identificate; Numărul de sancțiuni aplicate versus iregularități raportate	Modul utilizat de către 100% de partide politice în procesul de raportare Cel puțin 2 persoane din fiecare grup de persoane interesate instruite Ghid/ instrucțiune realizat/-ă Instruiți desfășurate periodic		Anual	Anual

		vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative	Conform Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 această activitate trebuia realizată până în T1 2018, dar a rămas nerealizată					T3 2020	
		Elaborarea instrucțiunilor/ghidurilor de raportare financiară a partidelor politice și a campaniilor electorale							

Realizat parțial:

Subsistemul informatic „Control Financiar” este un modul al SIAS „Alegeri”, implementat în anul 2020 și care este interconectat cu pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale. El este destinat automatizării proceselor de introducere, expediere, verificare, aprobare și publicare în format deschis a datelor rapoartelor financiare. Prin intermediul subsistemului informatic se prezintă rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice, rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale ale concurenților electorali și rapoartele privind finanțarea grupurilor de inițiativă. Aceste rapoarte se publică în condiții de transparență, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Din anul 2020, partidele politice au început a prezenta rapoartele nu numai pe suport de hârtie, ci și prin intermediul SSI „Control Financiar”. Din anul 2023 rapoartele trebuie prezentate doar în format electronic.

Datorită interconectării modulului cu pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, rapoartele sunt automat publicate și pot fi vizualizate la compartimentul „Finanțarea”, rubrica „Finanțarea partidelor”. Cerințele funcționale ale acestui subsistem informatic corespund prevederilor Legii nr. 101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” (blocul de funcții „Control Financiar”). Legea nr. 101/2008 conține explicit necesitatea dezvoltării componentei destinate controlului financiar al concurenților electorali în sarcina căreia stau următoarele obiective:

- monitorizarea proceselor de finanțare a partidelor politice;
- evidența proceselor de finanțare a partidelor politice de la bugetul de stat;
- controlul asupra utilizării mijloacelor financiare de către concurenții electorali pe parcursul campaniei electorale;
- evidența creditelor acordate de stat;
- controlul asupra utilizării și rambursării creditelor acordate de stat.

Având în vedere că modulul „Control Financiar” este în continuă dezvoltare și îmbunătățire a funcționalităților sale, pe parcursul perioadei de raportare au fost întreprinse acțiuni de mentenanță, monitorizare și dezvoltare a acestuia, scopul de bază fiind corectarea erorilor de sistem identificate pe interior, precum și actualizarea sistemului la noile prevederi de raportare instituite prin noul Cod electoral nr. 325/2022.

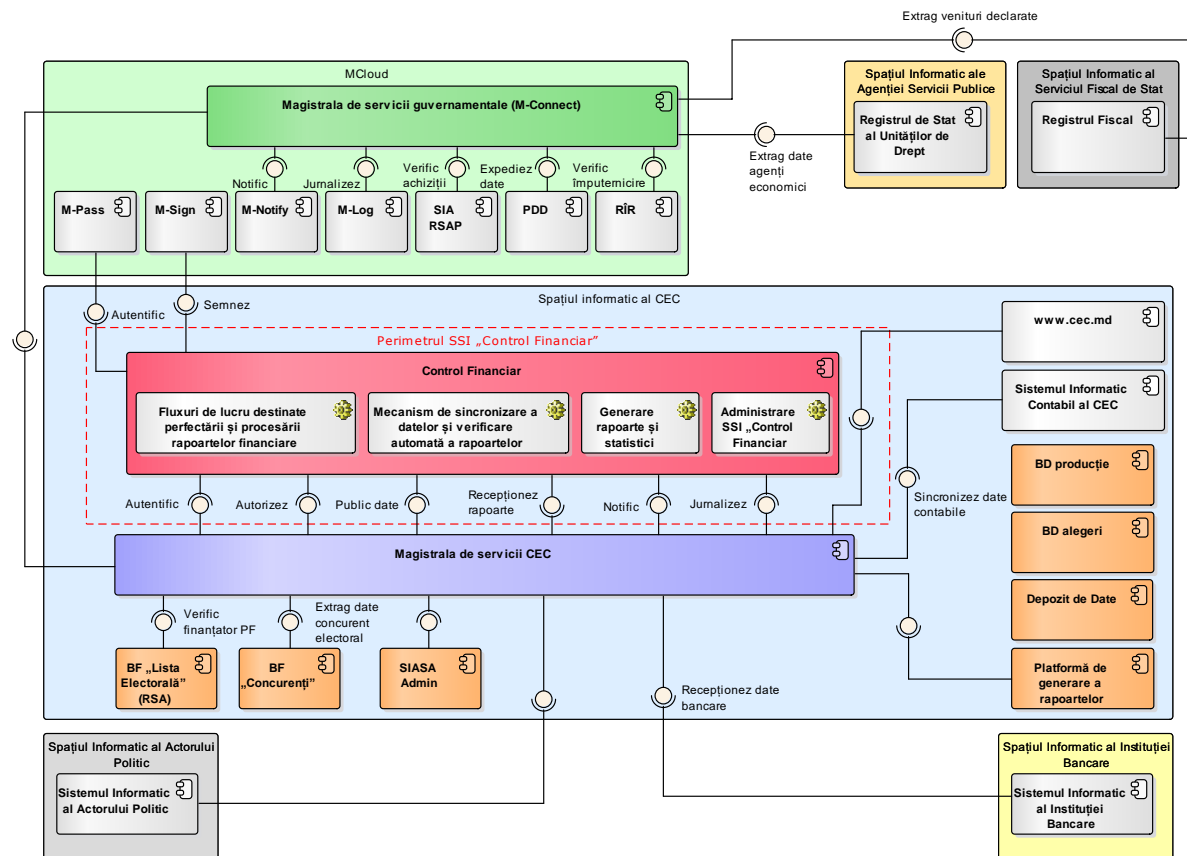
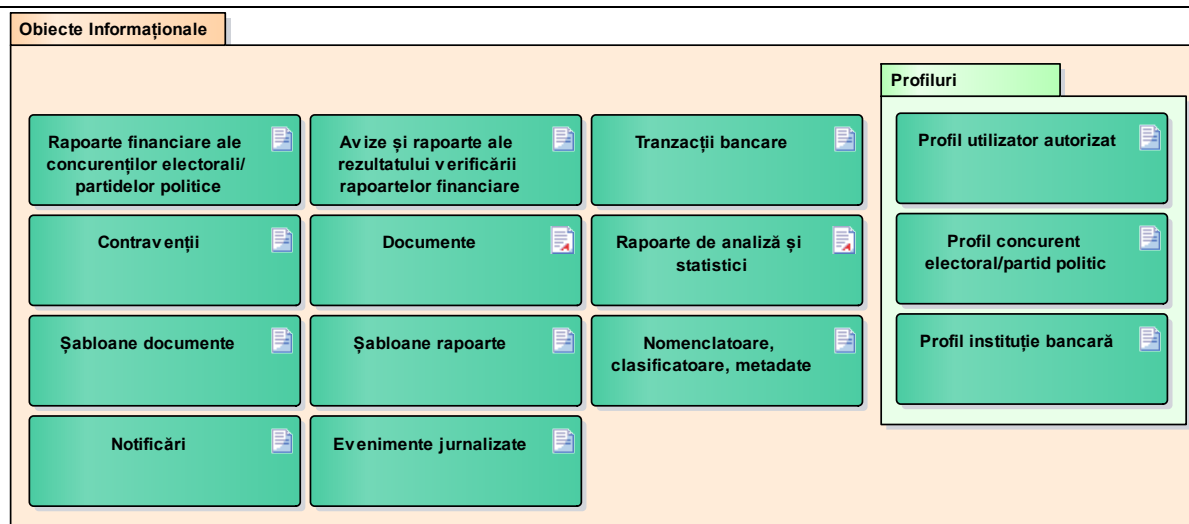

Fig. 5: Arhitectura SSI „Control Financiar”

CEC asigură securitatea adecvată a sistemului informatic pentru a proteja informația și subsistemele componente împotriva utilizării lor neautorizate sau a divulgării informației cu caracter personal sau a celei cu accesibilitate limitată.

Obiectele informaționale care stau la baza proiectării și dezvoltării SSI „Control Financiar”:

Obiectele informaționale ale SSI „Control Financiar”

Prin intermediul modulului SSI „Control Financiar”, pe parcursul primului semestru al anului 2023, au fost recepționate și examinate rapoarte financiare, inclusiv cele corectate, dintre care:

- 54 rapoarte privind gestiunea financiară pentru anul 2022;
- 207 informații lunare privind cheltuielile partidelor politice ce beneficiază de alocații de la bugetul de stat;
- 205 rapoarte operative lunare privind efectivul de personal din staff;

Pe parcursul semestrului II al anului 2023, au fost recepționate și examinate rapoarte financiare, inclusiv corectate, după cum urmează:

- 44 rapoarte privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2023;
- 130 informații lunare privind cheltuielile din alocațiile de la bugetul de stat;
- 133 rapoarte operative lunare privind efectivul de personal din staff.

Totodată, în cadrul campaniei electorale a alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023, Comisia a recepționat, publicat și examinat 18 rapoarte privind gestiunea financiară la începerea campaniei electorale, depuse de partidele politice în calitate de concurenți electorali, 288 de rapoarte privind finanțarea campaniei electorale depuse de partide politice în calitate de concurenți electorali și 167 de la candidații independenți.

Pe parcursul anului 2020 au fost desfășurate seminare de instruire cu următoarele tematici: „Particularitățile întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru anul 2019 – Raportarea digitală”, „Particularitățile întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru semestrul I al anului 2020 prin sistemul SSI „Control Financiar””. În august 2020 CEC a organizat audieri cu partidele politice pe problemele întâmpinate la prezentarea rapoartelor privind gestiunea financiară pentru semestrul I al anului 2020 prin intermediul SSI „Control Financiar” și pe suport de hârtie. Tot în anul 2020 au fost desfășurate două cursuri de instruire pentru judecători: „Rolul instanțelor judecătorești în cadrul alegerilor prezidențiale” și „Soluționarea litigiilor electorale în temeiul instrumentarului Consiliului Europei și practica CEDO”.

De asemenea, în perioada electorală pentru scrutinul prezidențial din 2020 a fost organizat tradiționalul seminar cu reprezentanții organelor de drept pe segmentul contravențiilor și infracțiunilor în domeniul electoral, fiind familiarizați cu „*Ghidul privind investigarea și judecarea faptelor de corupere a alegătorilor, finanțarea ilegală a partidelor politice, a campaniilor electorale și de utilizare a resurselor administrative*”, aprobat la 30 ianuarie 2019 prin ordinul Procurorului General nr. 6/11. Totodată, în cadrul CEC au fost elaborate mai multe materiale de instruire: *Ghidul de utilizare destinat președintelui partidului politic, Ghidul de utilizare destinat trezorerului partidului politic, Ghidul de utilizare destinat decidentului, Ghidul de utilizare destinat Direcției financiar-economice.*

Pentru o bună organizare a alegerilor, în fiecare perioadă electorală, Comisia Electorală Centrală organizează instruirii pentru subiecții electorali. În cadrul acestor instruirii se fac informări privind normele legale, responsabilitățile concurenților electorali în legătură cu raportarea și evidența veniturilor și cheltuielilor în campania electorală.

În perioada de raportare, trezorerii partidelor politice au beneficiat de mai multe instruirii pe teme legate de corectitudinea gestionării financiare. Pe parcursul anilor 2020-2023 au fost desfășurate seminare de instruire cu participarea reprezentanților partidelor politice și elaborate îndrumare cu următoarele tematici: „Instruirea persoanelor responsabile de finanțele concurentului electoral la alegerile prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, „Metodologia întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru anul 2020 prin sistemul SSI „Control Financiar”, „Instruirea persoanelor responsabile de finanțele concurentului electoral la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021”, „Instruirea persoanelor responsabile de finanțele concurentului electoral la alegerile locale noi din 21 noiembrie 2021”, „Recomandări metodologice privind determinarea și reflectarea cheltuielilor pentru promovarea și încurajarea participării femeilor și a tinerilor în procesele politic și electoral. Colectare de fonduri”, „Instruirea persoanelor responsabile de finanțele concurentului electoral la alegerile locale noi din 29 mai 2022” etc.

Pe parcursul anului 2023, Comisia Electorală Centrală a organizat mai multe instruirii pe domeniul finanțării activității partidelor politice, astfel:

1. La 26 mai 2023, Institutul Național al Justiției (INJ), în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a desfășurat un seminar pentru judecători și procurori, în cadrul căruia aceștia au fost familiarizați cu particularitățile investigării și judecării infracțiunilor în legătură cu finanțarea ilegală a partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale – la seminar au participat 10 judecători și procurori;
2. La 24 iunie 2023, s-a organizat o instruire pentru partidele politice cu genericul „Finanțarea activității partidelor politice și colectarea de fonduri”, la care au participat 17 reprezentanți ai partidelor politice. Scopul seminarului a fost informarea cu privire la noile prevederi ce vizează finanțarea partidelor politice și oferirea suportului în realizarea corectă a atribuțiilor în acest sens;
3. La 30 august 2023, Comisia Electorală Centrală, a organizat, în parteneriat cu Institutul Republican Internațional, un seminar pe tema aplicării corecte și uniforme a prevederilor legislației electorale în contextul organizării alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023, la care au participat reprezentanți din partea a 25 de partide politice. Discuțiile s-au axat pe subiecte, precum desemnarea și înregistrarea candidaților la alegerile locale, particularitățile finanțării campaniei electorale, difuzarea și distribuirea publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, agitația electorală. Alte teme de interes s-au referit la gestionarea listelor electorale, procedura de examinare a contestațiilor, confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor aleșilor locali;
4. La 12 și 13 septembrie 2023, Comisia Electorală Centrală, cu suportul Consiliului European, a desfășurat un curs de instruire pentru președinții consiliilor electorale de circumscripție cu tema „Capacitatea instituțională a Comisiei Electorale Centrale și a consiliilor electorale de circumscripție privind supravegherea și controlul asupra finanțării politice (Metodologiile ajustate)”, la care au participat cca 45 de participanți;
5. La 20 septembrie 2023, Comisia Electorală Centrală, în parteneriat cu Institutul Național al Justiției, a desfășurat un seminar pentru cca 50 de judecători, procurori și reprezentanți ai Inspectoratului General al Poliției privind aspectele legislației electorale ce vizează finanțarea concurenților

electorali și a grupurilor de inițiativă, răspunderea juridică pentru încălcarea acesteia. Un expert internațional în domeniu a vorbit despre practicile internaționale și modalitățile de conlucrare a autorităților pentru prevenirea finanțării ilegale a campaniilor electorale. Au fost abordate, de asemenea, aspecte legate de noile reglementări ale Codului electoral privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, modul de raportare, legislația din domeniu, sursele de finanțare și utilizarea acestora;

6. La 1 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală a desfășurat un curs de instruire pentru partidele politice cu tema „Finanțarea campaniei electorale a concurenților electorali în cadrul alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023”, la care au participat 35 de reprezentanți din partea partidelor politice care au avut statut de concurenți electorali în alegeri.

Pentru aceste instruirii au fost elaborate îndrumare și prezentări în format Power Point.

De asemenea, pe parcursul primului semestru al anului 2023, au fost acordate 19 consultări telefonice persoanelor responsabile din cadrul partidelor politice privind cheltuielile partidelor politice din alocații de la bugetul de stat, întocmirea rapoartelor privind gestiunea financiară pentru anul 2022 și modul de prezentare a acestora către Comisie. Au fost organizate 2 întrevederi cu președinții a 2 partide politice și 8 întrevederi cu trezorerii a 8 partide politice. Au fost acordate consultări trezoreriilor și președinților a 3 partide politice în cadrul investigărilor efectuate în legătură cu procesele contravenționale.

În perioada semestrului II al anului 2023 au fost acordate circa 120 de consultări telefonice persoanelor responsabile din cadrul partidelor politice în domeniul raportării financiare și respectării termenelor legale de raportare, inclusiv în cadrul campaniei electorale pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 261/2021, a fost aprobată o nouă structură și organigramă a Comisiei, fiind instituită Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, a cărei misiune este de a contribui la realizarea atribuțiilor Comisiei privind monitorizarea, analiza, verificarea și controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, în conformitate cu legislația și standardele internaționale în materie. Prin dispoziția președintei Comisiei Electorale Centrale nr. 52-a din 30 iunie 2022, a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a direcției respective, conform căruia, funcțiile de bază ale noii subdiviziuni constau în:

- a) monitorizarea aplicării uniforme a prevederilor legale referitoare la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- b) administrarea procesului de colectare, sistematizare, analizare, verificare, publicare și arhivare a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice și a celor privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale;
- c) participarea la examinarea și soluționarea sesizărilor și contestațiilor privind încălcarea prevederilor legale referitoare la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- d) coordonarea procesului de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a procesului de documentare și soluționare a încălcărilor;
- e) acordarea asistenței informaționale, metodologice, tehnice și instructive, în limitele competenței;
- f) asistarea Comisiei în procesele aflate pe rol în instanțele de judecată referitoare la domeniul de competență;
- g) gestionarea și dezvoltarea modulului SSI „Control Financiar” (împreună cu Direcția tehnologiei informaționale și gestionare a listelor electorale).

În calitate de organ de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și în conformitate cu prevederile Codului electoral, ale Legii nr. 294/2007 privind partidele politice, ale Regulamentului privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1102/2023 și ale Regulamentului privind finanțarea grupurilor de inițiativă a campaniilor electorale, aprobat prin hotărârea CEC nr.

1185/2023, Comisia Electorală Centrală publică pe pagina web informațiile și rapoartele anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice, precum și rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

În anul 2023, Comisia Electorală Centrală, pentru fortificarea capacităților sale în procesul de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale ale concurenților electorali, a organizat o sesiune de instruire cu tema „Utilizatori actori politici”, organizată de compania INDRIVO. De asemenea, pentru exercitarea atribuțiilor CEC în baza Codului contravențional, a fost organizată o instruire cu genericul „Aplicarea Codului administrativ în litigiile electorale” și „Instrumentele internaționale și practica CEDO relevantă în materie electorală”. Ulterior, pentru sistemul de evidență a proceselor contravenționale, în comun cu reprezentanții MAI, Comisia a organizat o instruire pe această temă.

O altă întreprindere care s-a organizat pentru funcționarii Comisiei a fost cea cu reprezentanții Institutului Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (IDEA), la care s-au detaliat problemele cu care se confruntă instituțiile responsabile de monitorizare și supraveghere pe componenta campaniilor electorale on-line. Cu suportul IDEA, reprezentanții Comisiei, ai Inspectoratului General al Poliției și Procuraturii Anticorupție au beneficiat de o instruire pe subiectul politicilor și instrumentelor META care reglementează publicitatea politică și electorală, desfășurată de reprezentanții META.

În scopul stabilirii unor relații de colaborare interinstituțională și de asigurare a transparenței finanțării entităților politice, Comisa a organizat o întreprindere cu reprezentanții Băncii Naționale a Moldovei, ai Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, precum și cu reprezentanți ai băncilor comerciale din țară. Subiectul prioritar discutat a fost identificarea și clarificarea unui mecanism balansat, care să asigure colectarea și indicarea pe documentele de plată a tuturor informațiilor cerute de legislația electorală, dar și o corespundere cu cerințele minime reglementate de actele normative din domeniul bancar sau prevenire și combatere a spălării banilor. Altă temă abordată a ținut de identificarea unei soluții, astfel încât băncile comerciale să aplice, în mod corect și fără nicio discriminare, obligația de a deschide conturi bancare pentru partidele politice și concurenții electorali în alegeri.

Un atelier de lucru având ca subiect investigațiile și sancțiunile în procesul de supraveghere a finanțării politice, organizat de Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES) inclusiv pentru reprezentanții Comisiei, s-a desfășurat la Praga, Republica Cehă. Atelierul a reunit experți electorali din mai multe țări europene, fiind un bun prilej pentru realizarea unui schimb de experiență între autoritățile electorale și instituțiile responsabile de controlul finanțării politice.

De asemenea, Comisia Electorală Centrală a organizat o ședință de lucru pe subiectul Planului de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizarea). Scopul reuniunii a constat în stabilirea unor mecanisme de colaborare interinstituțională în vederea prevenirii și combaterii cazurilor de finanțare ilegală și corupere a alegătorilor de către grupurile de inițiativă și concurenții electorali în cadrul alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023. La ședința de lucru au participat cca 23 de reprezentanți din cadrul mai multor instituții publice: Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției, Agenția de Guvernare Electronică, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul Fiscal de Stat, Banca Națională a Moldovei, Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul de Informații și Securitate și Inspectoratul General al Poliției.

O altă întreprindere organizată a fost cu reprezentanții difuzorilor de publicitate proprietari sau gestionari ai dispozitivelor de publicitate fixă sau mobilă. Participanții la discuții au realizat un schimb de opinii despre condițiile de difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, în contextul prevederilor Regulamentului privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1155/2023.

În anul 2023 a fost constituit Grupul de lucru interinstituțional pentru examinarea și verificarea rapoartelor privind finanțarea activității grupurilor de inițiativă și privind finanțarea campaniei electorale a concurenților electorali, format din reprezentanți ai Comisiei Electorale Centrale, Serviciului Fiscal de Stat și Inspecției Financiare, care au făcut schimb de opinii referitoare la principiile și mecanismele de activitate a grupului, interacțiunea autorităților implicate și elaborarea unei metodologii în acest sens. Alte subiecte analizate în cadrul grupului de lucru s-au referit la controlul sporit asupra

veniturilor și cheltuielilor concurențelor electorali, atât declarate, cât și, eventual, nedeclarate. Suplimentar, au fost discutate metode de prevenire și, după caz, de combatere a utilizării resurselor administrative în campania electorală.

Potrivit prevederilor Codului electoral și ale Legii privind partidele politice, Comisia Electorală Centrală prezintă anual, Parlamentului, până la data de 1 iunie, un raport privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Comisia a aprobat rapoarte anuale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, pe care le-a prezentat organului legislativ și le-a publicat pe pagina web oficială a Comisiei www.cec.md, la rubrica „Despre CEC”, subrubrica „Rapoarte CEC”.

Prin hotărârea nr. 1093/2023, Comisia a aprobat raportul pentru anul 2022 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Ulterior, Parlamentul l-a aprobat prin Hotărârea nr. 194/2023.

Pe parcursul anului 2023, Comisia a adoptat mai multe hotărâri prin care a aplicat partidelor politice sancțiuni și măsuri pentru încălcările ce vizează domeniul financiar. De exemplu, prin hotărârea nr. 846/2023, Comisia a suspendat plata alocațiilor de la bugetul de stat în cazul a două partide politice, iar prin hotărârea nr. 1092/2023 a aprobat 23 atenționări, 1 lipsire de alocații de la bugetul de stat și 2 somări privind vărsarea la bugetul de stat a sumelor bănești ce contravin legii.

În cadrul campaniei electorale pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023, Comisia Electorală Centrală a adoptat 6 hotărâri cu privire la supravegherea veniturilor și cheltuielilor concurenților electorali: nr. 14952/2023, nr. 1541/2023, nr. 1551/2023, nr. 1589/2023, nr. 1632/2023 și nr. 1817/2023. De asemenea, hotărâri cu privire la controlul finanțării activității partidelor în perioada electorală în baza sesizărilor depuse de persoane fizice și juridice, inclusiv instituții de stat, după cum urmează: nr. 1175/2023, nr. 1193/2023, nr. 1215/2023, nr. 1216/2023, nr. 1286/2023, nr. 1317/2023, nr. 1318/2023, nr. 1463/2023, nr. 1477/2023, nr. 1483/2023, nr. 1520/2023, nr. 1535/2023, nr. 1536/2023, nr.1542/2023, nr.1543/2023, nr. 1560/2023, nr. 1588/2023, nr. 1643/2023, nr. 1644/2023 și nr. 1708/2023.

Prin hotărârile menționate, Comisia a aplicat sancțiuni și măsuri pentru încălcările comise, precum: 159 atenționări, 23 avertismente, 1 lipsire de alocații, 1 solicitare de excludere din cursa electorală, 126 de somări privind prezentarea unor informații și 13 somări de a vărsa în bugetul de stat sume bănești. Aceste hotărâri sunt publicate pe pagina web oficială (www.cec.md), la compartimentul „Ședințe CEC”, rubrica „Hotărâri CEC”.

Prin hotărârea nr. 1550 din 8 noiembrie 2023, Comisia a aprobat inițierea efectuării misiunii de control complex privind finanțarea companiei electorale a concurentului electoral Partidul Politic „ȘANSĂ”. În baza Dispoziției nr. 105-a a președintelui Comisiei Electorale Centrale din 13 noiembrie 2023, în perioada 17.11.2023 - 17.01.2024, s-a efectuat controlul complex respectiv. Conform rezultatelor acestuia, Comisia a pornit 71 procese contravenționale conform art. 483 alin. (1) din Codul contravențional în privința unui număr de 71 persoane fizice, pentru finanțarea ilegală a concurentului electoral Partidul Politic „ȘANSĂ” prin depășirea plafonului donației stabilite de lege. Alte 4 procese contravenționale au fost pornite în temeiul art. 48¹ alin. (6) și 49 alin. (1) din Codul contravențional nr. 218/2008 și vizează conducătorul și trezorerierul Partidului Politic „ȘANSĂ”.

Raportul cu privire la rezultatele controlului complex al finanțării campaniei electorale a concurentului electoral Partidul Politic „ȘANSĂ” pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023 este publicat pe pagina web oficială (www.cec.md), la rubrica „Finanțarea partidelor” / „Rapoarte cu privire la controlul financiar al partidelor politice, grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale” (link: <https://a.cec.md/ro/rapoarte-cu-privire-la-controlul-finantariipartidelor-politice-sisau-concurenti-15317.html>).

De asemenea, pe parcursul anului 2023, Comisia a examinat petiții, sesizări și contestații privind încălcarea finanțării partidelor politice și concurenților electorali, iar în luna mai au fost pornite 9 procese contravenționale în privința persoanelor cu funcție de răspundere ale unor partide politice pentru componente de contravenție prevăzute de art. 48¹ alin. (1) și (4) din Codul contravențional nr. 218/2008.

2.	Descurajarea comportamentu	Elaborarea propunerilor pentru	Nu există un ghid	Număr de propuneri elaborate și înaintate	Ghid antifraudă	DCRPMM DAD	T2 2021	Bugetul de stat
----	----------------------------	--------------------------------	-------------------	---	-----------------	------------	---------	-----------------

<p>lui potențial fraudulos</p>	<p>îmbunătățirea cadrului normativ privind comportamentul integru (antifraudă și anti-utilizare a resurselor administrative), inclusiv sistemul de sancționare</p> <p>Crearea ghidului antifraudă electorală</p> <p>Includerea componentei antifraudă electorală în cadrul campaniilor de informare</p> <p>Includerea componentei anti-utilizare a resurselor administrative în perioada electorală în cadrul campaniilor de informare</p> <p>Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a</p>	<p>antifraudă electorală</p> <p>Campaniile de informare generale și cele pentru alegeri includ indirect componenta antifraudă și practic nu abordează componenta anti-utilizare resurse administrative</p> <p>Conform Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 această activitate trebuia realizată până</p>	<p>către Parlament vs număr de propuneri adoptate</p> <p>Ghid antifraudă electorală elaborat</p> <p>Cel puțin 3 acțiuni de informare desfășurate</p> <p>Componenta antifraudă și anti-utilizare a resurselor administrative inclusă în fiecare campanie de informare pentru alegerile naționale</p> <p>Proiect de lege elaborat și înaintat Ministerului Justiției și Guvernului Republicii Moldova</p>	<p>electorală publicat</p> <p>Campaniile de informare generale și cele pentru alegeri, precum și strategia de comunicare CEC, includ componenta antifraudă și anti-utilizare resurse administrative</p> <p>Lege adoptată</p>	<p>DJ</p> <p>Partener: MAI, CNA, PG, CC, Parlament, MF, MJ, ANI</p>	<p>T4 2021</p> <p>T1 2023</p> <p>T4 2020</p> <p>2023</p>		
--------------------------------	---	---	---	--	---	--	--	--

		partidelor politice și campaniilor electorale	în T1 2018, dar a rămas nerealizată					
--	--	---	-------------------------------------	--	--	--	--	--

Realizat parțial:

În calitate de organ independent de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, Comisia Electorală Centrală a colectat și sistematizat rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice, rapoartele privind auditul partidelor politice și rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale prezentate de concurenții electorali; a analizat și verificat informația din rapoartele prezentate în condițiile Codului electoral și ale Legii nr. 294/2007 privind partidele politice, a adoptat hotărâri executorii privind rezultatele verificării. De asemenea, a exercitat și alte atribuții legate de supravegherea și controlul respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prevăzute de cadrul legal.

Pentru digitalizarea datelor și formarea bazei de date statistice, au fost consolidate datele istorice în tabele format Excel, ulterior create infografice cu cifre din rapoartele privind gestiunea financiară și cele privind finanțarea campaniilor electorale pentru anii 2015-2019. În scopul realizării acestei acțiuni, datele statistice relevante furnizate de SIASA, în urma organizării scrutinului din 1 noiembrie 2020, dar și cele extrase manual din rapoartele întocmite de organele electorale, au fost sistematizate și dezagregate pe categorii de persoane cu risc de excluziune (categoria de gen, persoane cu necesități speciale, minorități).

Prin hotărârea CEC nr. 3949/2020, au fost aprobate un șir de propuneri pentru modificarea legislației electorale și celei conexe, care cuprindeau și segmentele antifraudă/utilizarea resurselor administrative, precum și răspunderea proporțională a actorilor electorali. Acestea au fost înaintate Parlamentului și Guvernului în vederea examinării oportunității de modificare a legislației electorale și celei conexe.

În cadrul scrutinelor naționale organizate în perioada de raportare, la invitația Comisiei Electorale Centrale, candidații în alegeri și instituțiile mass-media au semnat Codul de conduită privind desfășurarea și reflectarea campaniilor electorale, al cărui scop a fost de a exclude lezarea demnității și imaginii concurenților electorali.

La finele anului 2021 în cadrul Aparatului CEC a fost creată Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, care are menirea de a fortifica capacitățile organului electoral privind monitorizarea și controlul finanțării partidelor politice, ca activitate strategică, dar și ca obiectiv de sporire a integrității și credibilității procesului electoral.

De la începutul activității, toți funcționarii direcției au participat la diferite seminare de instruire în domeniul de competență: „Identificarea și descrierea proceselor”, desfășurat în perioada 9-11 august 2022 cu suportul CICDE; „Metodologia de efectuare a supravegherii și controlului finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale”, organizat în perioada 21-22 septembrie 2022 cu suportul Consiliului European, fiind dedicat standardelor internaționale și bunelor practici în materie de supraveghere și control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale; cursul de instruire din 28 septembrie 2022, organizat cu suportul PNUD, având ca tematică aspectele generale privind procesul contravențional, constatarea și examinarea contravențiilor electorale; seminarul „Etichetă și protocol instituțional” desfășurat în zilele de 11 și 16 noiembrie 2022; ședința de instruire din 24 noiembrie 2022, organizată cu susținerea Agenției de Guvernare Electronică, Serviciului schimb de date și interoperabilitate la care s-au explicat principiile realizării și gestionării schimbului de date între instituțiile statului.

În anul 2022 au fost efectuate mai multe vizite de studiu în străinătate:

- în perioada 19-20 iulie 2022, vizita de studiu în Georgia, având drept obiectiv consolidarea cunoștințelor oficialilor electorali, în vederea perfecționării legislației electorale și preluării bunelor practici în materie electorală, cu prezentarea principalelor realizări și provocări în domeniile: digitalizării proceselor electorale, asigurării legalității și transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, promovării egalității de gen în procesele electorale, reformei electorale, organizării de instruire pentru subiecții electorali;

- în zilele de 26 și 27 septembrie 2022, vizita de studiu la Praga, Republica Cehă, cu tema „Soluții digitale în raportarea, revizuirea și publicarea finanțelor politice” și tot acolo, în perioada 29 noiembrie - 1 decembrie 2022, vizita cu genericul „Evenimentul de lansare a comunității de practică pentru transparența campaniilor electorale”;

- în perioada 12-13 decembrie 2022, vizita de studiu la Zagreb, Republica Croația, care a avut drept scop consolidarea capacităților instituționale privind supravegherea și controlul finanțării politice.

În anul 2023 au fost realizate câteva vizite de studiu:

- în perioada 5-10 februarie 2023, vizita de studiu în România, fiind prilejuită de desfășurarea unui program de instruire în vederea organizării alegerilor din anul 2024 în România. Au fost abordate aspecte din domeniul controlului asupra finanțării partidelor politice și cheltuielilor efectuate de acestea, organizarea secțiilor de votare și profesionalizarea experților electorali, administrarea sistemelor informaționale electorale și protecția datelor cu caracter personal;

- în perioada 20-22 aprilie 2023, atelier de lucru pe tema „Investigațiile și sancțiunile în procesul de supraveghere a finanțării politice”, Praga, Republica Cehă. Atelierul a reunit experți electorali din mai multe țări europene, fiind un bun prilej pentru realizarea unui schimb de experiență între autoritățile electorale și instituțiile responsabile de controlul finanțării partidelor politice;

- în perioada 14-15 iunie 2023, vizita de studiu la Consiliul Europei (CoE), Strasbourg, Republica Franceză, unde au fost discutate subiecte referitoare la asigurarea transparenței finanțării politice.

Împreună cu Institutul Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (International IDEA), Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Fundația Internațională pentru Sistemele Electorale (IFES) și Institutul Național Democrat (NDI), Comisia Electorală Centrală a organizat Conferința Regională privind Bani în Politică 2023, cu subiectul „Finanțarea campaniei în mediul on-line: provocări și soluții”. Evenimentul a reunit circa 100 de participanți din peste 10 țări, care au reprezentat diferite autorități internaționale și naționale cu atribuții de control și supraveghere privind finanțarea politică, monitori ai societății civile, partide politice, organizații internaționale și reprezentanți ai platformelor Meta și Google, mass-media, experți în domeniul electoral și al finanțării politice din întreaga regiune a Europei de Est. Participanții au analizat principalele tendințe și au identificat soluții eficiente și practice în protejarea integrității finanțării politice și electorale în era digitală.

După adoptarea noului Cod electoral nr. 325/2022, intrat în vigoare la 1 ianuarie 2023, Parlamentul a revizuit legislația conexasă prin Legea nr. 336/2022 pentru modificarea unor acte normative, în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale.

În baza art. 244 alin. (3) din Codul electoral, Comisia și-a revizuit cadrul normativ intern. Au fost elaborate mai multe proiecte de acte normative, care au fost supuse consultării publice, fiind luate în considerare observațiile, sugestiile și propunerile cu valoare de recomandare din partea tuturor subiecților implicați în domeniul finanțării partidelor politice.

Astfel, în anul 2023, Comisia a aprobat mai multe acte normative, acestea fiind publicate pe pagina web oficială a Comisiei www.cec.md, la compartimentul „Ședințe CEC”, rubrica „Hotărâri CEC”, printre care:

- Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice, prin hotărârea nr. 1102 din 21 iunie 2023;
- Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, prin hotărârea nr. 1155 din 4 august 2023;
- Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, prin hotărârea nr. 1128 din 18 iulie 2023;
- Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale, prin hotărârea nr. 1185 din 18 august 2023.

Cu referire la „Ghidul antifraudă electorală”, acesta actualmente este în proces de elaborare, având în vedere adoptarea noului Cod electoral, precum și modificarea prevederilor Codului contravențional și a celui penal cu incidență în această materie.

În alegerile locale generale din toamna anului 2023, CEC a desfășurat campania de informare cu genericul „Asumă-ți decizia! Votează responsabil!”. În cadrul acesteia, a fost elaborat un spot video cu îndemn de descurajare a comportamentului fraudulos în alegeri. De asemenea, a fost elaborat și un poster care anunța și explica alegătorilor acțiunile interzise în secția de votare. Spotul video, în variantele română și rusă, inclusiv cu limbaj mimico-gestual, și posterul sunt disponibile pe pagina web oficială a Comisiei www.cec.md, la rubrica „Alegeri locale generale 2023”. De asemenea, spotul video a fost transmis spre difuzare și furnizorilor de servicii media.

Obiectivul 1.3 Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1.	Elaborarea modului „Profil Electoral al Alegătorului”	Elaborarea cerințelor tehnice pentru modulul „Profil Electoral al Alegătorului” Crearea softurilor Implementarea sistemului	CEC sistematizează doar datele statistice referitoare la activitatea anterioară a funcționarilor electorali în cadrul BESV și CECE. Nu sunt analizate datele privind istoricul participării unui alegător la procesul electoral, în	Caiet de sarcini elaborat Soft elaborat Nivelul de funcționalitate și accesibilitate al softului	Nivel de funcționalitate și accesibilitate al softului – 100% conform caietului de sarcini	DTIGLE	T4 2021 T4 2022 T2 2023	Bugetul de stat Partenerii externi

			diferite calități: alegător, membru al organelor electorale, donator pentru partide politice și concurenți electorali, observator etc.					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Nerealizat

2.	Dezvoltarea serviciilor de statistică electorală	<p>Crearea Depozitului de Date statistice</p> <p>Elaborarea unei platforme publice de raportare statistică</p> <p>Integrarea cu alte platforme de raportare statistică existentă a statului</p> <p>Informarea părților interesate despre informațiile statistice deținute de CEC</p> <p>Promovarea serviciilor în rândul ONG, mediul</p>	Doar o parte a informațiilor statistice (de cele mai multe ori care se referă la perioada de până în ziua alegerilor și ziua alegerilor) sunt elaborate și prezentate sistematic, conform unui plan. De cele mai multe ori, datele statistice sunt pregătite și prezentate la solicitare sau la necesitate, inclusiv în cazul existenței unui suport	<p>Numărul de platforme integrate</p> <p>Cel puțin 5 domenii reflectate în date statistice</p>	<p>Baza de Date Statistice creată</p> <p>Platforma elaborată și integrată cu minim o altă platformă oficială existentă</p> <p>Planuri de comunicare / componentă a unui plan general adoptat anual.</p> <p>Parteneriate cu mediul academic semnate</p>	<p>DAD DMA DFE DCRPMM DTIGLE</p> <p>Partener: BNS Institutele de cercetare/ AȘM</p>	<p>T3 2021</p> <p>T3 2022</p> <p>T2 2023</p> <p>Anual</p> <p>Pe parcursul anului 2023</p>	Bugetul de stat Partenerii externi
----	--	--	--	--	--	---	---	---------------------------------------

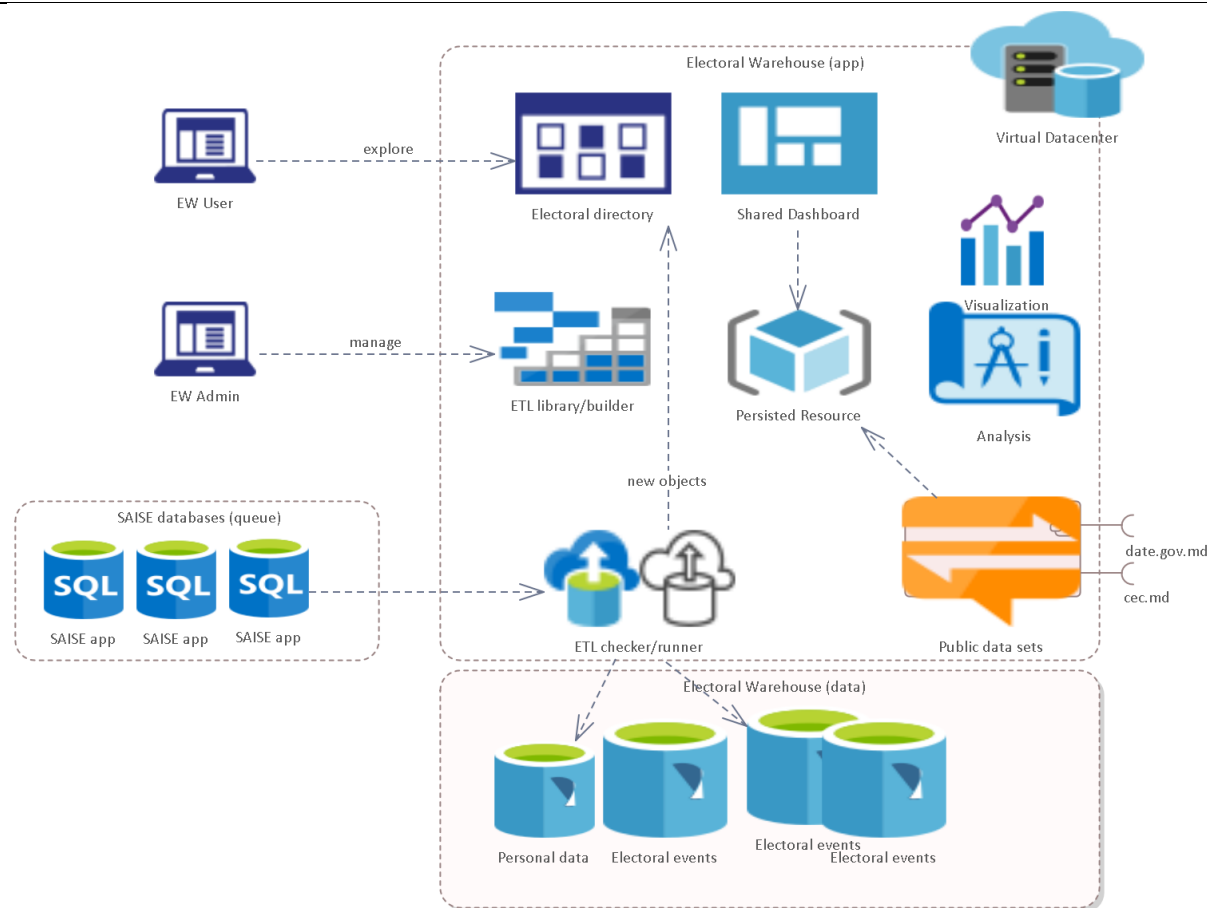
		academic și alegătorilor	financiar extern. Nu există o platformă care să depoziteze și să integreze aceste informații.					
--	--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--

Realizat parțial:

În urma organizării scrutinului din 11 iulie 2021, datele privind participarea la alegeri, furnizate de SIASA, precum și cele extrase manual din rapoartele întocmite de organele electorale, au fost sistematizate și repartizate pe categorii de persoane cu risc de excluziune (categoria de gen, persoane cu necesități speciale, minorități). Informațiile făcute publice despre participarea alegătorilor, candidaților, observatorilor conțin date distribuite după categoria de gen. Infograficele au fost prezentate pe 15 septembrie 2021.

În anul 2022 a fost elaborat caietul de sarcini cu privire la depozitarea datelor electorale. Este important de subliniat că intenția acestui document este de a sprijini achiziția unei soluții de depozit electoral care:

- a) se bazează în principal pe software-ul COTS de gestionare a datelor sau de depozitare a datelor;
- b) este configurat pentru a funcționa într-un centru de date virtual, cum ar fi oferit de un furnizor de cloud, precum MCloud;
- c) este susținută de o multitudine de materiale de instruire și de bune practici pentru a permite utilizarea de către utilizatorul final;
- d) este încărcat cu date specifice evenimentelor electorale și permite încărcările viitoare de date de către CEC.

Schema logică a Electoral Warehouse (Depozit Electoral)

În anul 2022, în vederea realizării activității strategice privind dezvoltarea serviciilor de statistică electorală, CEC împreună cu partenerii de dezvoltare a elaborat analiza de business și a structurii de date. Pentru crearea bazei de date statistice, au fost colectate din arhiva CEC, prelucrate manual și digitalizate în tabele format Excel următoarele date istorice:

- Alegeri locale generale din 1999 (consilieri județeni și consilieri locali);
- Alegeri locale generale din 2003 (consilieri municipali/raionali și consilieri locali);
- Alegeri locale generale din 2007 (consilieri municipali/raionali și consilieri locali).

Totodată, datele integrate în tabele Excel au fost plasate pe pagina web oficială a CEC.

Pe parcursul anului 2023 la începutul fiecărei luni CEC a informat publicul despre numărul de alegători înscrși în Registrul de stat al alegătorilor.

De asemenea, anual și semestrial, CEC a prezentat datele privind depunerea de către partidele politice a rapoartelor privind gestiunea financiară. În perioada electorală a alegerilor locale generale din 5 noiembrie, CEC a prezentat, în comunicate de presă și infografice, date statistice despre profilul

candidaților la alegeri (dezagregate pe gen și vârstă, apartenența politică). După scrutin, CEC a prezentat, la fel, prin comunicate de presă și infografice, profilul aleșilor locali la alegerile locale generale (dezagregate pe gen, vârstă, apartenență politică, raioane).

Pilon 2 Implicare, influență și promovare

Obiectivul 2.1 Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Colaborare proactivă cu legislativul	<p>Identificarea și formularea propunerilor de modificare a legislației electorale și a cadrului legal conex</p> <p>Argumentarea propunerilor formulate și înaintarea acestora spre examinare Parlamentului</p> <p>Instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală</p>	<p>Au fost elaborate un șir de propuneri</p> <p>CEC este consultată sporadic la modificarea legislației electorale</p>	<p>Numărul de propuneri identificate și formulate</p> <p>Nota de argumentare expedită</p> <p>Numărul de propuneri legislative înaintate vs adoptate</p> <p>Numărul întrevederilor la care s-au abordat problemele</p>	<p>Legislația electorală și cea conexă modificată</p> <p>CEC este consultată în mod obligatoriu la modificarea legislației electorale</p>	<p>Membrii CEC DJ DMA</p> <p>Parteneri: MJ, ASP, CNA</p>	<p>T4 2020</p> <p>T2 2021</p> <p>T3 2020</p>	Bugetul de stat

Realizat:

În anul 2020, Comisia Electorală Centrală prin hotărârea nr. 3949/2020, a aprobat un șir de propuneri pentru modificarea Codului electoral și a legislației conexe. În primul semestru al anului 2021, CEC a analizat recomandările misiunilor de observare și ale Curții Constituționale după scrutinul prezidențial din anul 2020, ulterior fiind stabilită organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate. Prin hotărârile nr. 4640 și nr. 4641 din 9 februarie 2021, nr. 4754 din 5 aprilie 2021 și scrisoarea nr. CEC-8/3661 din 15 februarie 2021, au fost înaintate propuneri la proiectele de acte normative transmise pentru avizare Comisiei. Acestea au vizat inițiativele legislative nr. 531 din 28 decembrie 2020, nr. 14 din 27 ianuarie 2021, nr. 41 din 1 martie 2021 și nr. 263 din 19 iunie 2020.

În scopul realizării reformei electorale de anvergură, în luna octombrie 2021, a fost creat un grup de lucru în cadrul CEC, format din reprezentanți ai CEC și experți naționali și internaționali în domeniu. Scopul era de a formula o primă viziune asupra modificărilor ce urmau a fi efectuate. La 3 februarie 2022, un prim concept de modificare a legislației electorale și a celei conexe a fost finalizat. Au urmat consultări publice asupra propunerilor de modificare. În cadrul acestora, au fost colectate 482 de propuneri/recomandări, dintre care 170 au fost formulate de Asociația „Promo-LEX”. Partidele politice au înaintat un număr de 15 propuneri/recomandări. Pe 25 mai 2022, conceptul îmbunătățit pe marginea Codului electoral a fost prezentat în cadrul unui eveniment public. Prin hotărârea nr. 550 din 14 iunie 2022, CEC a înaintat propunerile de modificare a Codului electoral și a legislației conexe. Proiectul cu propuneri a întrunit toate etapele și cerințele prevăzute de Legea privind transparența în procesul decizional. CEC a organizat un proces de consultări publice incluziv, la care au participat peste 540 de persoane. Sinteza propunerilor este plasată pe site-ul CEC, fiind publică.

Pe 13 iulie 2022, propunerile privind adoptarea unui nou Cod electoral și modificarea legislației conexe au fost înregistrate în Parlament sub forma de inițiativă legislativă, iar începând cu 20 iulie, Comisiile parlamentare permanente au demarat procedura de avizare a proiectului noului Cod electoral și a proiectului privind modificarea legislației conexe. Pe 26 iulie 2022, proiectul de lege pentru modificarea Codului electoral a fost supus consultărilor publice organizate la Parlament de către Comisia juridică, numiri și imunități. Dezbaterile au avut loc cu participarea deputaților în Parlament, membrilor CEC, a reprezentanților partidelor politice și societății civile.

În data de 28 iulie 2022, Codul electoral a fost votat în prima lectură. Pe platforma parlamentară, de asemenea, s-au desfășurat consultări - 5 la număr. Discuțiile s-au axat pe subiecte problematice, pentru care CEC a prezentat argumente, bazate inclusiv pe standardele internaționale și bunele practici în materie electorală. În a doua lectură, Codul a fost votat pe 1 decembrie 2022, iar în a treia lectură, finală, în data de 8 decembrie 2022. Parlamentul a adoptat Codul electoral nr. 325/2022, care a fost promulgat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 744-IX din 21 decembrie 2022.

Conform art. 244 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022, Comisia Electorală Centrală, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, va adopta actele normative necesare pentru organizarea și desfășurarea alegerilor..

În acest scop, prin Dispoziția nr. 79-a din 29 decembrie 2022 a președintelui CEC, a fost aprobat Planul de acțiuni privind activitatea de elaborare a cadrului normativ al Comisiei Electorale Centrale pentru perioada decembrie 2022 – iunie 2023. Ulterior, a fost emisă Dispoziția nr. 1-a din 1 februarie 2023, prin care prima a fost expusă într-o nouă redacție. Ambele au fost publicate pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale, la compartimentul „Cadrul normativ”, rubrica „Transparența decizională”, subrubrica „Plan anual”, anul „2022 – 2023 (versiunea 1)” și anul „2022-2023 (versiunea 2)”.

Activitatea de reglementare a fost efectuată conform Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind respectat principiul transparenței, publicității și accesibilității procesului, iar proiectele actelor normative au fost supuse consultării publice în corespundere cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

În anul 2023 Comisia Electorală Centrală a adoptat în redacție nouă 26 de regulamente și 8 instrucțiuni, altele 5 fiind modificate.

Raportul privind asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2023, elaborat în temeiul art. 16 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pct. 41 și 42 din Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, este plasat pe pagina web oficială a Comisiei. Acesta descrie în detaliu procesul de elaborare și adoptare a hotărârilor Comisiei, organizarea dezbaterilor și consultărilor publice pe marginea proiectelor de acte normative.

„Instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală” s-a realizat prin adoptarea Legii nr. 336/2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost modificată Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind introdusă obligativitatea avizării inclusiv de către Comisia Electorală Centrală a proiectelor de acte normative care țin de domeniile de competență ale acesteia.

2	Cooperare constantă cu alte instituții ale statului	<p>Colaborare cu Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție în domeniul perfecționării cadrului legal</p> <p>Promovarea împreună cu CSM, CSJ și INJ a specializării magistraților în contenciosul electoral</p> <p>Conlucrare cu APL în vederea accesibilizării secțiilor de votare</p> <p>Conlucrare cu ASP în vederea perfecționării listelor electorale</p> <p>Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru salarizarea competitivă a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare</p> <p>Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru asigurarea</p>	<p>Există recomandarea CEC pentru APL în vederea asigurării accesibilității la stabilirea sediilor secțiilor de votare</p> <p>Funcționarii CEC și CICDE sunt salarizați în baza Legii 270/2018, însă funcționarii CICDE nu se regăsesc</p>	<p>Numărul de propuneri vs soluții implementate</p> <p>Organizarea seminarelor de instruire în domeniul electoral, după cum urmează: cel puțin 2 seminare de instruire în anul în care au loc alegeri parlamentare, prezidențiale, locale sau referendum și cel puțin un seminar de instruire în anul în care au loc alegeri locale noi</p> <p>Mărirea cu 5% a ponderii secțiilor de votare accesibile comparativ cu anul 2019</p> <p>Reducerea numărului de erori din listele electorale cu 50% față de anul 2019</p> <p>Numărul de inițiative înaintate Guvernului și Parlamentului</p> <p>Numărul de activități/inițiative comune (anticorupție, antifraudă, integritate, incluziune, pluralism politic)</p>	<p>Nivel sporit de accesibilitate a secțiilor de votare</p> <p>Creșterea numărului de judecători instruiți</p> <p>Creșterea gradului de satisfacție privind salarizarea și condițiile de muncă cu 15% a funcționarilor</p>	<p>DMA DJ DTIGLE DFE DCRPMM CICDE</p> <p>Parteneri: CSM, CSJ, INJ, CNA, PG, APL, ASP, MF, APC, MAI, CA, CPEDAE</p>	<p>T1 2021</p> <p>Anual</p> <p>Anual</p> <p>T4 2023</p> <p>T4 2020</p> <p>T3 2021</p>	<p>Bugetul de stat</p>
---	---	---	--	---	--	--	---	------------------------

	<p>sustenabilității financiare a CEC</p> <p>Conlucrarea APL/APC/CEC/CICDE în vederea identificării soluțiilor de permanentizare a funcționarilor electorali teritoriali</p> <p>Promovarea în comun cu MAI, CNA, PG a măsurilor și politicilor de integritate</p> <p>Crearea unui parteneriat cu Consiliul Audiovizualului în vederea promovării pluralismului politic mass-media</p> <p>Cooperare cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității privind incluziunea electorală (de gen, etnie, vârstă)</p>	<p>expres în anexele legii menționate neavând statut de funcționar public</p> <p>Colaborarea cu Consiliul Audiovizualului are loc mai mult în perioada electorală și se referă la pregătirea/ajustarea cadrului legal necesar.</p> <p>Cooperare cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării se rezumă mai mult la oferirea unor informații scrise, la solicitare.</p>	<p>Numărul seminarelor tematice desfășurate cu participarea reprezentanților CEC și CA pentru furnizorii de servicii media din țară într-o reflectare echidistantă, echilibrată și imparțială a campaniilor electorale prin asigurarea pluralismului politic</p>	<p>Creșterea ponderii inițiativelor finanțate din bugetul de stat în total cheltuieli pentru activitățile electorale cu 10%</p> <p>Instrumente de colaborare cu CA și CPEDAE, diversificate.</p>		<p>T4 2021</p> <p>T2 2022</p> <p>T3 2020</p> <p>T2 2022</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

Realizat:

În cadrul relațiilor de cooperare cu actorii cheie în vederea consolidării democrației, îmbunătățirii practicii și legislației electorale și fortificării CEC drept autoritate credibilă pe plan național și internațional orientată spre beneficiari, în anul 2020, în colaborare cu INJ, s-au desfășurat 2 webinare pentru judecătorii din Republica Moldova: 15.09.2020 - 30 judecători; 17-18.09.2020 - 28 de judecători. Cel de-al doilea a avut ca tematică „Soluționarea litigiilor electorale în temeiul instrumentarului Consiliului Europei și practica CEDO” și a fost organizat în cadrul proiectului „Îmbunătățirea practicilor electorale în Republica Moldova” susținut financiar de reprezentanța Consiliului Europei (CoE) în Republica Moldova. Pe parcursul perioadei de raportare CEC a colaborat constant cu CNA și MJ în procesul de modificare a cadrului normativ. Astfel, toate proiectele de acte normative elaborate/de modificare au fost inițial supuse expertizei juridice și anticorupție.

Pentru buna organizare a alegerilor prezidențiale 2020, reprezentanții CEC în comun cu funcționarii ASP au realizat o serie de activități de îmbunătățire a calității datelor în RSA, fiind identificate și soluționate erori tehnice de importare a datelor, dar și cele cauzate de factorul uman, astfel ponderea alegătorilor ce nu se regăseau în listele electorale a constituit cca 1,5% din umărul total de alegători care au participat la votare.

Pe parcursul anului 2021, dar și în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2021, reprezentanții CEC, în comun cu funcționarii Serviciului Fiscal de Stat, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Campaniei Naționale de Asigurări în Medicină și Agenției Servicii Publice, au realizat o serie de activități în vederea verificării donatorilor partidelor politice și ai concurenților electorali. Potrivit avizului Ministerului Justiției, au fost elaborate mai multe propuneri de modificare, care au fost transmise ulterior spre aprobare. Scopul proiectelor a fost perfecționarea și uniformizarea prevederilor ce vizează procedura de prezentare a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice și a concurenților electorali/grupurilor de inițiativă. În special, s-a propus instituirea/modificarea normelor ce stabilesc datele conținute într-un raport financiar, precum și aplicarea acestor norme în corespundere cu legislația privind datele cu caracter personal.

Pe 2 februarie 2022, în cooperare cu PNUD Moldova, a fost lansată Campania „Acces egal pentru toți în secțiile de votare”, care a avut scopul de a informa populația, în special alegătorii, reprezentanții administrației publice locale și persoanele cu dizabilități despre necesitatea asigurării accesului egal în clădirile publice. Pe 20 aprilie 2022, a fost prezentat studiul „Acces egal pentru toți în secțiile de votare”, realizat de Alianța INFONET, în parteneriat cu Asociația MOTIVAȚIE din Moldova, la comanda CEC și PNUD Moldova. Studiul reprezintă o sinteză a evaluării accesului în toate cele 2017 instituții publice care găzduiesc secții de votare la scrutinele naționale. Totodată, CEC a intervenit cu un demers către consiliile raionale pentru îmbunătățirea situației privind accesibilitatea clădirilor publice, inclusiv în care se organizează secții de votare în alegeri.

În perioada mai-iunie 2022, au fost organizate ședințe de lucru cu reprezentanții Agenției Servicii Publice pentru analiza unor date ale persoanelor cu vârsta de peste 100 de ani. În acest scop, a fost creat un grup de lucru format din reprezentanții ambelor instituții. Sarcina acestuia era de a identifica soluții care să înlăture divergențele apărute pe parcurs în sistemele informatice ale ASP și CEC. A fost demarat procesul de interconectare a RSA cu ASP prin intermediul serviciului MConnect, au fost semnate contracte cu Agenția de Guvernare Electronică și realizate mai multe configurări tehnice în acest sens.

În anul 2022, Comisia Electorală Centrală, în colaborare cu Centrul de instruire continuă în domeniul electoral, cu Institutul Național al Justiției și în parteneriat cu Consiliul Europei, a lansat primul modul din cursul de instruire la distanță pentru judecători: „Soluționarea litigiilor electorale. Modulul CEDO”. Modulul a fost lansat pe Platforma ILIAS a Institutului Național al Justiției și elaborat în cadrul Proiectului „Îmbunătățirea practicii electorale în Republica Moldova, faza II”. Obiectivul e-cursului este înțelegerea și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului și jurisprudenței

Curtii Europene a Drepturilor Omului privind soluționarea litigiilor electorale. Modulul oferă un nivel de accesibilitate înalt și o descriere amplă, prin prisma jurisprudenței CtEDO, a principiilor de interpretare a dreptului la alegeri libere (Articolul 3 Protocolul nr. 1), a situațiilor în care Articolul 3 din Protocolul nr. 1 nu se aplică și a restricțiilor dreptului de a alege și de a candida în alegeri.

Pe parcursul anului 2023, având în vedere acordul de colaborare interinstituțională între Comisia Electorală Centrală și Agenția Servicii Publice, Agenția Achiziții Publice, Serviciul Fiscal de Stat, Campania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin conectarea la platforma de interoperabilitate (MConnect), care permite accesul la datele deținute de acestea, CEC a efectuat verificări privind sursele de venit ale unor donatori care figurează în rapoartele privind finanțarea campaniei electorale prezentate de concurenții electorali.

Pentru confirmarea trezorerierilor, prin aceeași platformă de interoperabilitate MConnect, CEC a verificat dacă persoanele desemnate de partidul politic sau de concurentul electoral în calitate de trezorerier îndeplinesc condițiile de admisibilitate.

În perioada septembrie-octombrie 2023, pentru buna funcționare și actualizare a informației din RSA, CEC în comun cu CICDE a organizat instruirea unui număr de aproximativ 400 de registratori din cadrul autorităților publice locale care au drept de acces la RSA. Grupul țintă a fost format din registratorii RSA nou-angajați în funcție și registratorii RSA care întâmpină dificultăți în exercitarea sarcinilor. Situațiile de conflict puteau afecta calitatea listelor electorale, deoarece exista probabilitatea ca alegătorii cu statut de „conflict” să se regăsească pe listele electorale tipărite, arondați la alte secții de votare decât cele la care ar fi trebuit să fie incluși. Conform datelor, Centrul de apel al Comisiei Electorale Centrale a primit aproximativ 284 de apeluri de la registratorii din cadrul APL responsabili de RSA și împreună cu operatorii au soluționat situațiile de conflict. Cele mai multe apeluri au fost înregistrate pe categoria operatori BESV, în număr de 1163. Cele mai multe apeluri, în număr de 560, recepționate ca subcategorie de problemă, s-au referit la funcționalitatea SIAS „Alegeri”.

Procesul de actualizare a datelor în RSA a durat până la 29 octombrie 2023, astfel la începutul perioadei electorale în RSA existau 13 376 înregistrări cu statut de conflict.

Cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor, conținutul listelor electorale de bază a fost disponibil pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale prin aplicația „Verifică-te în RSA”. Prin intermediul aplicației se putea afla la ce secție de votare este arondată o adresă sau, introducând IDNP-ul, se putea afla la care anume secție de votare este inclus în lista electorală alegătorul.

Pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale puteau fi găsite toate adresele din listele electorale pentru orice secție de votare din țară.

Verifică lista electorală

Află unde să votezi

* Raion / Municipiu

mun. CHIȘINĂU

* Localitatea

sector BUIUCANI

* Strada

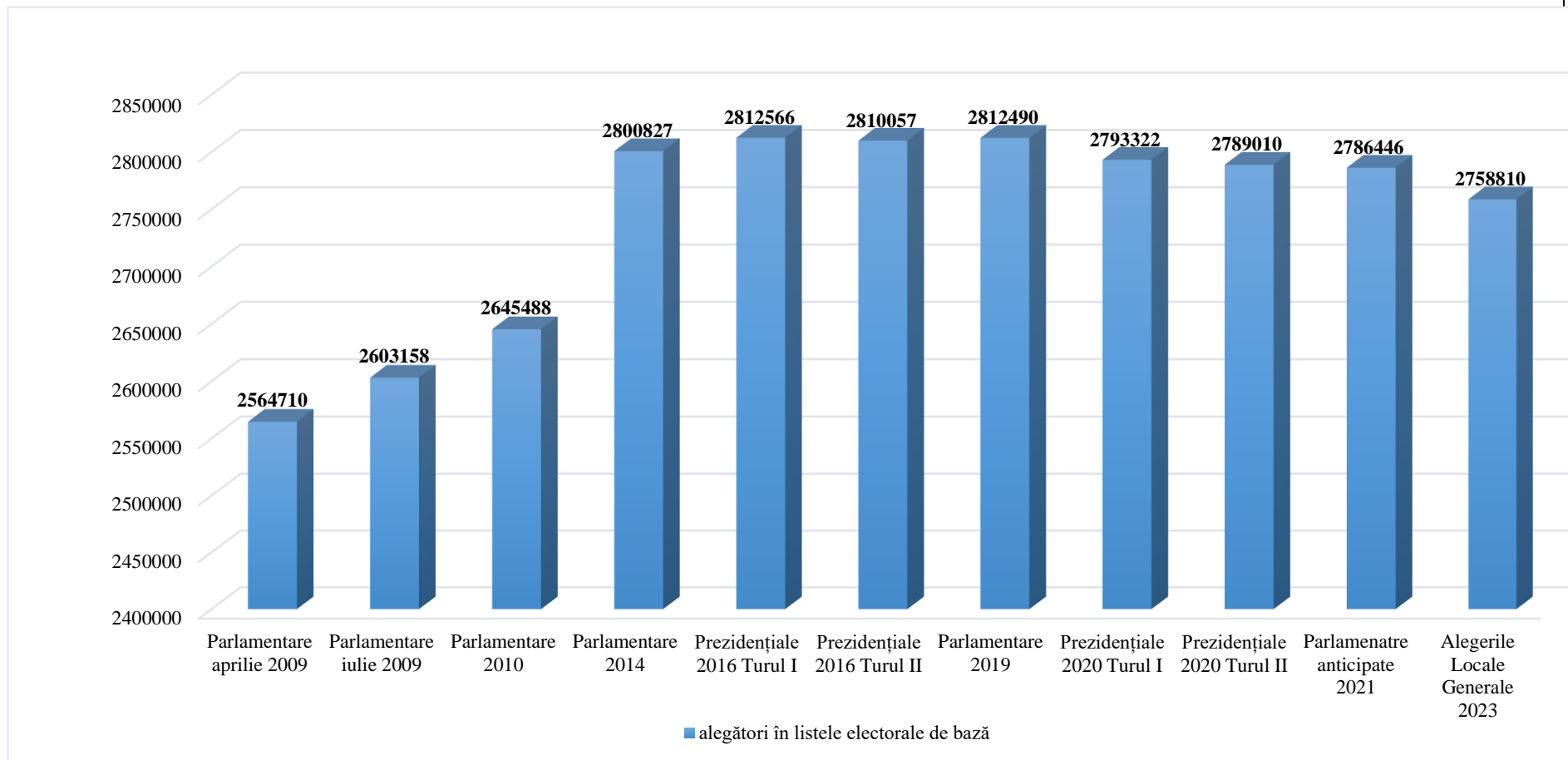
Lupu Vasile str.

Lista de adrese

1	1A	2A	4	6	6/1	6A	7	8	13	14	16	17/1	18	19	21	25	26A	27	28	28/1
28/3	28/4	28/5	29	30	30A	31	32	33	33/3	34	34/1	34/2	36	37	37/60	42	42?			
42/0	42/2	42/3	42/4	42/5	42A	42Ă	42B	42C	42D	42Đ	42E	42F	42G	42I	42J	42K				
42L	42M	42N	42O	42O	42P	42R	42S	42SCI	42Ș	42ȘC	42ȘCE	42ȘCI	42T	42Ț	42U	42V				
42Z	42Y	45S	46	46/1	46/2	46/4	46A	46B	46C	46D	46E	46F	46G	46I	46K	46M	46N			
46O	46P	46R	46S	46V	46Z	48	48/2	48/3	48/4	48/6	48/7	50	50A	52	55	55;	59			
59/1	59/2	61	61/1	61/2	61/3	61/4	61/5	61/6	61/7	61A	63	65	67	69	71A	73	81			
81/1	81/5	81/6	81/7	83	83A	85	85A	85J	87	87/2	87/3	87/5A	87/8	89	91	93	95			
117	119																			

În afară de aceasta, listele electorale erau puse la dispoziția alegătorilor spre verificare în localurile secțiilor de votare.

Numărul de alegători incluși în listele electorale de bază și cele suplimentare (2009-2023)

În anul 2023, CEC a desfășurat mai multe sesiuni de instruire cu diverși actori care participă în procesul electoral:

- Pentru trezorerii partidelor politice privind raportarea financiară (semestrială și anuală);
- Pentru partidele politice privind procedura de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale generale;
- Pentru președinții CECE privind reforma electorală în domeniul finanțării politice în Republica Moldova;
- Pentru judecători cu privire la soluționarea litigiilor electorale;
- Pentru judecători, procurori, polițiști privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a concurenților electorali;

- Pentru șefii inspectoratelor de poliție privind regulile publicității politice și electorale.

Totodată, au fost invitați la discuții:

- furnizorii de servicii media și reprezentanți ai instituțiilor de presă privind reglementările noi ale legislației în domeniul publicității politice și electorale;
- difuzorii și distribuitorii de publicitate privind noile reguli de reflectare a alegerilor în mass-media;
- reprezentanții partidelor politice privind aplicarea legislației electorale la alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023;
- mass-media și ONG privind organizarea și desfășurarea alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023 în contextul noii legi electorale.

Menționăm că procesul de certificare a funcționarilor electorali a fost difuzat de către CEC prin intermediul paginii web oficiale, a rețelelor sociale și mass-media.

La capitolul asigurării egalității de gen, CEC a lansat în 2023 campania de sensibilizare a cetățenilor cu privire la combaterea sexismului în alegeri, iar în luna septembrie a desfășurat masa rotundă privind combaterea sexismului, discursului de ură și violenței în bază de gen în alegeri.

Pentru incluziunea tinerilor în procesele electorale, CEC a fost gazda vizitelor mai multor elevi și studenți. În ianuarie 2023 CEC a fost vizitat de elevi ai Liceului Teoretic „Gheorghe Asachi” din Chișinău și tineri din cadrul Programului „PromoTe”.

De Ziua Internațională a Alegerilor, 9 studenți ai FRIȘPA, USM, au fost pentru o zi membri ai Comisiei Electorale Centrale și au simulat o ședință a Comisiei cu subiectul modificării legii electorale pentru a permite tinerilor de 16 ani să poată vota la alegerile locale generale, iar candidații la funcția de primar să dețină studii superioare. În luna iunie, la CEC a venit un grup de studenți ai USM pentru a se informa despre activitatea Comisiei și afla despre oferta autorității electorale de implicare a tinerilor în procesele electorale.

Despre votul prin internet studenții USM au discutat cu reprezentanții CEC în cadrul unui eveniment de prezentare a etapelor de elaborare a caietului de sarcini. La evenimentul de prezentare a caietului de sarcini privind pilotarea votului prin internet au fost create grupe de studenți de la USM, UTM, ASEM, CEITI pentru a lucra în ateliere de lucru asupra prevederilor din caietul de sarcini.

Zilele Democrației s-au desfășurat în 3 universități din țară, iar studenții au aflat despre importanța alegerilor. Un grup de elevi și studenți au desfășurat de Ziua Democrației un flashmob în centrul Chișinăului.

În luna septembrie 2023, CEC a desfășurat Forumul Național al Tinerilor în Domeniul Electoral. Tineri din cadrul partidelor politice, organizații de tineret, studenți s-au familiarizat cu sistemul electoral.

Obiectivul 2.2 Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Implicarea alegătorilor în	Desfășurarea unei cercetări sociologice privind eficiența	Există cercetări sociologi	Cercetare sociologică desfășurată	Cercetare sociologică desfășurată	DCRPMM DAD	2020	Bugetul de stat

	procesul electoral	instrumentelor/ metodelor de informare pe categorii de alegători Organizarea campaniilor specifice de informare pentru grupurile subreprezentate (diaspora, tineri, femei din păturile social-vulnerabile, persoane în etate, minorități etnice, persoane cu necesități speciale)	ce aplicate pe toți alegătorii Este practica anului 2018 privind implementarea programului de granturi care au inclus campanii specifice	Numărul beneficiarilor informați dezagregati pe categorii Creșterea nivelului de încredere a populației în CEC și în corectitudinea alegerilor	3 campanii de informare desfășurate Tendință pozitivă a încrederii populației în CEC și în corectitudine a alegerilor		2023 2023	Partenerii externi Sustinere logistică din partea CA prin recomandarea difuzării gratuite a materialelor de educație civică în audiovizual
--	--------------------	--	---	---	--	--	------------------	---

Realizat:

Referitor la sarcina de a desfășura o cercetare sociologică privind eficiența instrumentelor/ metodelor de informare pe categorii de alegători, în anul 2020 au fost efectuate 2 studii privind impactul campaniilor de educație civică și informare a alegătorilor pentru alegerile locale generale din 2019 și pentru scrutinul prezidențial din 2020.

2	Extinderea parteneriatelor cu societatea civilă	Conlucrare pentru îmbunătățirea cadrului normativ Coordonarea agendelor de lucru în vederea evitării suprapunerilor de activități Analiza și implementarea, după caz, a recomandărilor misiunilor naționale și	Există un număr mic de OSC care constant vin cu propuneri normative Nu există un dialog instituționalizat și	Numărul de propuneri înaintate de societatea civilă la actele normative ale CEC supuse consultărilor publice Numărul de recomandări implementate vs recomandări formulate	Platforme de discuții cu reprezentanții OSC permanente	DJ DCRPMM CICDE DMA	T4 2021 Semestrial După fiecare scrutin	Bugetul de stat
---	---	--	---	--	--	---------------------------	---	-----------------

	internaționale de observare a alegerilor	constant cu OSC					
--	--	-----------------	--	--	--	--	--

Realizat:

În conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Comisia a asigurat în perioada de raportare consultarea proiectelor de acte normative cu societatea civilă, a anunțat despre inițierea elaborării și a prezentat spre consultare publică proiectele de acte normative, fiind luate în considerare recomandările și obiecțiile înaintate. Informația relevantă referitoare la conlucrarea cu societatea civilă și numărul de propuneri înaintate la actele normative ale CEC supuse consultărilor publice se regăsește în Rapoartele anuale privind asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul Comisiei Electorale Centrale, elaborate și aprobate de președintele CEC în condițiile art. 16 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pct. 41 și 42 din Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016. Rapoartele sunt accesibile pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, la compartimentele *Cadrul normativ / Transparența decizională / Raportul anual*.

E de menționat că, potrivit art. 14 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, actele ce urmează a fi adoptate în perioada electorală pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea procedurii de consultare publică.

În februarie 2022, cu prilejul Zilei Internaționale a Alegerilor, CEC, în parteneriat cu Asociația „Promo-LEX”, a organizat un eveniment în regim de videoconferință, în cadrul căruia a fost prezentată „Concepția de modificare a legislației electorale și conexe”. Au fost discutate principalele aspecte de modificare a Codului electoral, în special, subiecte privind constituirea și activitatea organelor electorale, clarificarea mandatului și componenței membrilor CEC, ziua alegerilor și organizarea secțiilor de votare, transparentizarea finanțării campaniei electorale și fortificarea atribuției de control a CEC pe segmentul de finanțare politică, digitalizarea continuă a procesului electoral și clarificarea mecanismelor de soluționare a litigiilor electorale, dar și sancțiunile aplicate pentru încălcarea legislației electorale. Ulterior, în perioada martie-aprilie 2022, în parteneriat cu Asociația „Promo-LEX”, au fost organizate șapte ateliere de discuții tematice, în format on-line, pe marginea propunerilor de modificare și îmbunătățire a legislației electorale și conexe. Acestea au reunit subiecții electorali interesați de necesitatea revizuirii și îmbunătățirii Codului electoral și a legislației conexe: partide politice, autorități ale administrației publice centrale și locale, societatea civilă, parteneri de dezvoltare. La discuțiile din cadrul atelierelor au participat circa 440 de persoane. Sinteza exhaustivă a celor peste 400 de propuneri înaintate de părțile interesate se regăsește pe pagina oficială a CEC la compartimentele *Cadrul normativ / Transparență decizională / Procesul decizional*.

Pe 25 mai 2022, în cadrul unui eveniment public, Comisia Electorală Centrală a prezentat propunerile pentru noua redacție a Codului electoral. Evenimentul a reunit circa 100 de participanți, reprezentanți ai administrației publice centrale, deputați în Parlament, magistrați, experți în materie electorală, reprezentanți ai partidelor politice și ai diasporei, parteneri de dezvoltare, organizații ale societății civile și mass-media.

În contextul alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023, CEC a elaborat, în cadrul campaniei de informare „Asumă-ți decizia! Votează responsabil!”, „Ghidul alegătorului la alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023” și pliante informative atât în limba română, cât și în 5 limbi ale minorităților etnice: rusă, ucraineană, bulgară, găgăuză și romani. De asemenea, posterele informative, care au fost afișate în incinta secțiilor de votare, au fost elaborate în aceleași 6 limbi. În contextul colaborării pe care o are CEC cu Alianța „INFONET”, „Ghidul alegătorului ” a fost elaborat în varianta audio și limbaj mimico-gestual. Materialele sunt disponibile pe pagina web oficială a Comisiei.

3	Consolidarea dialogului cu partidele politice	Includerea în planul anual de comunicare a tematicilor de interes comun cu partidele politice Promovarea inițiativelor, reformelor, inovațiilor, bunelor practici în rândul partidelor politice	Comunicația cu partidele politice se limitează doar la perioada electorală și raportare financiară	Ateliere de lucru semestriale organizate (off-line sau alt format) Numărul de participanți la ateliere	Platforme de discuții cu reprezentanții partidelor politice permanente	DMA CICDE DCRPMM DJ DSCFPPE	Anual Semestrial	Bugetul de stat
---	---	--	--	---	--	---	-------------------------	-----------------

Realizat:

Pentru anul 2020, în oferta educațională a CICDE au fost incluse cursuri de instruire pentru membrii partidelor politice. Pe platforma e-learning CICDE au fost plasate 3 cursuri de instruire relevante pentru partidele politice: „Accesul la procesul electoral”; „Rolul persoanelor delegate de concurentul electoral în procesul electoral”; „Colectarea semnăturilor în susținerea candidatului(-ei) la funcția de președinte al Republicii Moldova”. Cursurile oferite sunt în acces liber. Oferta educațională a CICDE a fost remisă tuturor partidelor politice înregistrate din Republica Moldova. Conducerea CICDE răspunde la solicitările partidelor politice privind participarea la conferințe, mese rotunde, discuții pe probleme electorale și invită reprezentanți CEC pentru coparticipare.

În luna februarie 2022, circa 60 de tineri din 11 partide politice au participat la Forumul Tinerilor în domeniul electoral, organizat în format de instruire on-line, având ca temă „Incluziunea tinerilor în procesele electorale: Cum să atragem tineri noi în partide și cum să-i implicăm în alegeri”. Scopul evenimentului a fost de a motiva tinerii să se implice în activitatea politică și electorală, inclusiv pentru a contribui la îmbogățirea cunoștințelor în domeniul electoral, dar și la consolidarea culturii civice și politice, cu accent pe comunicare, negociere și colaborare.

Tot în februarie 2022 a fost organizat un eveniment dedicat implicării femeilor în procesele electorale, cu genericul „Cum să atragem femeile în partide și cum să le implicăm în alegeri”. Instruirea a avut următoarele obiective: informarea membrilor de partid despre specificul incluziunii femeilor din grupurile vulnerabile; explicarea puterii datelor și a sondajelor /avantajele informațiilor corecte și prezentarea tehnicilor și tehnologiilor politice de motivare a femeilor.

Întrucât noul Cod electoral a intrat în vigoare din 1 ianuarie 2023, Comisia a elaborat și modificat actele normative interne, iar ca urmare a conlucrat într-un mod sporit și continuu cu reprezentanții partidelor politice și ai societății civile în vederea instruirii și consultării acestora privind aplicabilitatea noilor prevederi, rezolvarea problemelor apărute pe parcurs. În acest context, au fost desfășurate mai multe seminare cu subiecții interesați, oferite consultări, în special privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Pe parcursul anului 2023, reprezentanții partidelor politice au participat la sesiuni de instruire privind raportarea financiară (luna iunie), aplicarea legislației electorale în contextul alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023 (luna august), desemnarea și înregistrarea candidaților la alegerile locale generale (luna septembrie). Totodată, aceștia au participat la consultări publice pe marginea modificării și/elaborării actelor normative.

4	Promovarea jurnalismului electoral	<p>Organizarea off-line-urilor cu mass-media</p> <p>Invitarea jurnaliștilor la evenimentele publice ale CEC</p> <p>Participarea la emisiuni radiofonice și televizate</p> <p>Monitorizarea presei scrise și electronice</p>	<p>De regulă, comunicarea mai eficientă cu mass-media are loc doar în perioada electorală. De aici și percepția eronată și distorsionată a mesajelor transmise de CEC</p>	<p>Cel puțin un off-line cu mass-media organizat</p> <p>Numărul jurnaliștilor/instituțiilor media cu care se menține un contact constant</p> <p>Numărul de invitații la evenimente jurnalistice primite vs invitații acceptate de către CEC</p> <p>Ponderea instituțiilor mass-media cu jurnaliști specializați pe domeniul electoral în total instituții înregistrate</p>	<p>Creșterea numărului de știri/ articole despre domeniul electoral în perioada neelectorală cu 10%</p> <p>20 de jurnaliști specializați în domeniul electoral</p>	DCRPMM DMA	<p>Semestrial</p> <p>La fiecare eveniment public</p> <p>La invitație</p> <p>Permanent</p>	Bugetul de stat
---	------------------------------------	---	---	--	--	---------------	---	-----------------

Realizat:

Comunicarea Comisiei cu mass-media în perioada de raportare s-a realizat prin comunicate de presă, anunțuri de presă, invitații de presă, evenimente publice, răspunsuri oficiale, postări pe rețelele de socializare (Facebook, YouTube, Telegram și Instagram), dar și prin intermediul paginii web oficiale a Comisiei – www.cec.md. Mass-media a fost prezentă la toate evenimentele (ședințe, instruiți, evenimente publice) organizate de CEC. Activitatea CEC a fost reflectată de următoarele instituții mass-media:

Posturi de televiziune: Moldova 1, TV8, TVR Moldova, NTV Moldova, TV6, Jurnal TV, N4;

Posturi de radio: Radio Chișinău; Radio Moldova; Europa Plus, Auto Radio, Retro FM (știri);

Presa scrisă: Ziarul Național, Ziarul de Gardă, Timpul, Observatorul de Nord;

Presa on-line/portali de știri: www.unimedia.info, www.curentul.md, www.diez.md;

www.agora.md, www.tribuna.md, www.noi.md, www.jurnal.md, www.trm.md;

www.ziarulnational.md, www.deschide.md, www.realitatea.md, www.provincial.md, www.a-tv.md;

www.official.md, www.replicamedia.md, www.sinteza.org, www.tv8.md, www.infoprut.ro;

www.mesaj.md, www.7media.md, www.regional.md, www.unica.md, www.paranteze.md;

www.albasat.md, www.tvn.md, etc.;

Agenții de presă: IPN, Moldpres, Infotag;

Alte site-uri: www.privesc.eu, www.rlive.md.

În anul 2022 a fost organizată o școală pentru jurnaliști: „Reforma legislației electorale în Republica Moldova: noile prevederi și provocări”. Instruirea a fost urmată de un off-line, la care au participat mai mulți jurnaliști care au reprezentat posturi de radio și televiziune, portaluri on-line și ziare.

În baza informațiilor oferite de site-urile on-line ale instituțiilor media și ale agențiilor de presă, precum și în baza invitațiilor posturilor de radio și televiziune, a fost realizată Raportarea zilnică și lunară a presei, conform procedurii stabilite. Conducerea Comisiei a apărut mai mult în presă în legătură cu organizarea scrutinelor naționale și locale, vizitele de lucru peste hotare, ședințele grupului de lucru interinstituțional privind votul prin internet, participarea la emisiuni radio și televiziune, adoptarea Codului electoral. În general, tematica abordată de mass-media vizează subiecte care caracterizează activitatea Comisiei: organizarea scrutinelor naționale și locale, monitorizarea prezentării rapoartelor partidelor politice, finanțarea partidelor politice, întrevederile conducerii CEC, ședințele grupurilor de lucru, deciziile luate de CEC în ședințe, prezentarea rapoartelor de activitate a instituției, prezentările propunerilor de modificare a Codului electoral.

De asemenea, ședințele Comisiei Electorale Centrale, sunt transmise live pe portalul privesc.eu și canalul CEC pe YouTube. Pe paginile de Facebook, Telegram și Instagram sunt plasate cu regularitate toate comunicatele de presă și anunțurile, precum și galerii foto de la anumite evenimente.

Pe parcursul anului 2023, activitatea Comisiei a fost reflectată de următoarele instituții mass-media:

Posturi de televiziune: Orizont TV, Exclusiv TV, TVR Moldova, Moldova 1, Pro TV, TV8;

Posturi Radio: Radio Chișinău, Radio Moldova;

Presa scrisă: Ziarul de Gardă, Ziarul Național, Gazeta de Chișinău, Timpul;

Presa online/portali de știri: www.unimedia.info, www.curentul.md, www.diez.md, www.agora.md, www.tribuna.md, www.noi.md, www.jurnal.md, www.trm.md, www.ziarulnational.md, www.deschide.md, www.realitatea.md, www.provincial.md, www.a-tv.md; www.oficial.md, www.replicamedia.md, www.sinteza.org, www.tv8.md, www.infoprut.ro, www.mesaj.md, www.unica.md, www.paranteze.md, www.albasat.md, www.tvn.md etc.;

Agenții de presă: IPN, Moldpres, Infotag;

Alte site-uri: www.privesc.eu, www.rlive.md.

Potrivit Revistei Presei, Comisia Electorală Centrală a avut între 190 - 215 apariții în presă lunar (înafara perioadei electorale). Activitatea conducerii Comisiei Electorale Centrale a fost mediatizată mai intens la TV în cadrul desfășurării acțiunilor de educație civică, cum ar fi săptămâna dedicată Zilei Internaționale a Alegerilor, Zilelor Democrației, etc.

De asemenea, conducerea CEC a participat la mai multe emisiuni TV unde s-a discutat subiectul alegerilor regionale din UTA Găgăuzia, dar și pașii privind pregătirea pentru alegerile locale generale. În total, membrii CEC au participat la 47 de emisiuni TV, radio și on-line în 2023.

Se observă o dinamică constantă a interesului mass-mediei pentru activitatea Comisiei (între 190 peste 200 apariții), fiind publicate cel mai mult comunicatele privind acreditarea observatorilor internaționali pentru alegerile regionale din UTA Găgăuzia, consultarea regulamentelor CEC, rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru anul 2021, propunerea de validare a mandatelor unor deputați, stabilirea datei alegerilor locale generale, respingerea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă pentru desfășurarea unui referendum consultativ, condiții speciale de exercitare a dreptului de vot la alegerile locale generale, aprobarea Planului calendaristic pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale generale, începutul perioadei electorale.

Mass-media a preluat peste 200 de comunicate de presă pregătite de CEC și a difuzat știri din rapoarte, emisiuni, declarații din timpul ședinței.

În decursul anului, au fost pregătite anunțuri de presă și comunicate de presă, cu frecvența 40-50 comunicate pe lună.

Perioada electorală 7 august – 30 noiembrie 2023

Pe parcursul perioadei electorale, CEC a asigurat comunicarea cu instituțiile mass-media prin intermediul anunțurilor de presă, a comunicatelor de presă, răspunsuri prin scrisori, email-uri sau telefon, inclusiv prin publicarea informațiilor relevante pe pagina web oficială a Comisiei și pe rețelele de socializare (Facebook, Instagram, Telegram).

În perioada vizată, au fost elaborate 127 de comunicate de presă și 50 de anunțuri de presă în baza unui Plan de comunicare pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023. În ziua alegerilor, pe pagina CEC au fost publicate și distribuite pe rețele de socializare și în mass-media 6 comunicate de presă, iar membrii CEC au susținut 4 conferințe de presă, transmise live, despre procesul de votare.

Toate comunicatele de presă sunt disponibile pe pagina web oficială a Comisiei www.cec.md, rubrica „Biroul de informare”, subrubrica „Comunicate de presă” (<https://a.cec.md/ro/comunicate-de-presa-2781.html>).

De asemenea, fiecare ședință a Comisiei Electorale Centrale a fost transmisă live pe portalul privesc.eu și difuzată pe pagina de Facebook a instituției. CEC a elaborat și difuzat postere tematice, comunicate de presă, fotografiile de la întrevederile pe care le-au avut membrii Comisiei în perioada electorală, precum și a asigurat o bună comunicare cu reprezentanții mass-media, atât on-line, cât și telefonic.

Pe paginile de Facebook, Telegram și Instagram au fost plasate toate anunțurile de presă, comunicatele de presă, ședințele Comisiei, alte evenimente.

5	Conlucrarea pe domenii cu partenerii de dezvoltare	Diversificarea parteneriatelor strategice Atragerea de fonduri pentru diferite domenii strategice	Nu există proiecte de asistență/d dezvoltare pe termen mediu și/sau lung	Numărul de parteneriate create Majorarea fondurilor financiare atrase din exterior	Fonduri financiare externe alocate CEC/CICDE majorate cu 5%	DMA CICDE DCRPMM	Permanent	Bugetul de stat Partenerii externi
---	--	--	--	---	---	------------------------	-----------	---------------------------------------

Realizat:

Cu referire la conlucrarea pe domenii cu partenerii de dezvoltare și diversificarea parteneriatelor strategice, e de menționat că în funcție de instituție și activitățile ce urmau să fie desfășurate, colaborarea a fost realizată la direct sau prin intermediul MAEIE, organul central de specialitate ce promovează politica statului în domeniul relațiilor externe, sau al Ministerului Justiției, coordonator la nivel național pentru implementarea planurilor de colaborare dintre RM și unele organizații internaționale.

În perioada de raportare, Comisia Electorală Centrală a menținut parteneriatul strategic stabilit cu partenerii de dezvoltare: Consiliul Europei și PNUD. Astfel, a fost asigurată coordonarea activităților în vederea implementării proiectului PNUD – „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente” (EDMITE), etapa a II-a. Au fost organizate cu regularitate ședințele comitetului de coordonare a proiectului, iar ședințele de planificare a proiectului, cu participarea managementului CEC, au fost organizate o dată la două săptămâni sau în caz de necesitate.

În anul 2020 CEC a încheiat un Memorandum de colaborare cu Institutul Internațional Republican pentru realizarea unei campanii de informare pentru diasporă. Suplimentar au fost atrase fonduri de la Departamentul de Stat al SUA pentru proiectul „Educarea actorilor electorali pentru alegerile prezidențiale 2020”. Proiectele sunt descrise pe <https://cicde.md/index.php?pag=cat&id=1266&l=ro>.

În primul semestru al anului 2021, a fost dezvoltat un nou proiect de asistență, finanțat de Consiliul Europei – „Îmbunătățirea practicilor electorale în Republica Moldova (IEPRM), faza a II-a, pentru perioada 2021-2023”. Acesta a vizat consolidarea capacităților organelor electorale, supravegherea și controlul finanțării politice, dezvoltarea resurselor ITC ale CEC, dezvoltarea instrumentelor de instruire ale CICDE, îmbunătățirea incluziunii proceselor electorale, informarea și educația electorală, combaterea discursului instigator la ură și a utilizării resurselor administrative în campania electorală, perfecționarea legislației electorale etc.

Cu suportul Consiliului Europei au fost elaborați termenii de referință pentru implementarea votului electronic și a fost elaborat instrumentul digital pentru depunerea și retușarea declarațiilor de avere și datelor biografice depuse de candidați în alegeri.

De asemenea, cu suportul PNUD/EDMITE au fost elaborați termenii de referință pentru un nou modul al SIAS „Alegeri” – „Contestații”, precum și pentru elaborarea sistemului informațional care va permite colectarea în format on-line a semnăturilor susținătorilor de către candidați.

În anul 2022, CEC a primit asistență prin intermediul PNUD Moldova, Consiliului Europei, International IDEA, IRI, IFES. Domeniile cheie ale CEC ce au beneficiat de asistență și suportul financiar din partea partenerilor de dezvoltare au fost: implementarea modulelor SIAS „Alegeri”, organizarea și desfășurarea instruirilor; activitățile de informare și educație electorală, consolidarea capacității instituționale a organelor electorale, supravegherea și controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

Totodată, reprezentanții CEC au participat la activitățile organizate, la nivel național, de MAEIE/MJ și organizațiile internaționale/din străinătate:

- ședință la MAEIE, pentru coordonarea completării Chestionarului UE privind problematica contracarării amenințărilor hibride;
- a treia reuniune a Comitetului de supraveghere privind implementarea proiectului „Sprijin pentru dialogul structurat de politici și coordonare a implementării Acordului de Asociere, precum și consolidarea procesului de aproximare legislativă”;
- comitetul director pentru implementarea Planului de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova pentru anii 2021-2024;
- participarea la ședința de coordonare de la Ministerul Justiției și la ședința privind Dialogul RM-UE în domeniul dreptului omului, organizată la Bruxelles (Regatul Belgiei).

În cadrul evenimentelor a fost evaluată asistența externă, CEC a prezentat progresele înregistrate pe parcursul ultimilor ani, provocările și tendințele actuale, precum și direcțiile prioritare de dezvoltare, care necesită suportul extern din partea comunității internaționale. Totodată, partenerii externi au prezentat recomandările și obiectivele privind procesul electoral din RM și reformele ce necesită a fi implementate în domeniul electoral, în conformitate cu principiile și standardele europene general recunoscute.

În anul 2022 CEC a beneficiat de asistență din partea Institutului Republican Internațional (IRI). În cadrul proiectului a fost organizat un eveniment on-line privind „Implementarea Votului electronic în Moldova și Dreptul la vot al Diasporei moldovenești” și un seminar pentru partidele politice privind „Raportarea financiară anuală și colectare de fonduri”. În anul 2022, au avut loc mai multe discuții, inclusiv în cadrul a 3 întrevederi, cu reprezentanții International IDEA, pentru demararea unor proiecte comune cu CEC. Astfel, s-a decis oferirea asistenței CEC și au fost inițiate o serie de acțiuni pentru elaborarea unui raport privind situația actuală în domeniul desfășurării campaniei electorale în mediul on-line și a recomandărilor pentru îmbunătățirea transparenței și supravegherii acestui proces.

Totodată, în contextul acțiunilor întreprinse pentru realizarea reformei electorale de către CEC, prin formularea propunerilor pentru adoptarea unui Cod electoral nou și modificarea legislației conexe, Comisia a beneficiat, pe parcursul anului 2022, de suportul experților OSCE/BIDD0, care au întreprins 4 vizite la Chișinău și au fost prezenți la atelierile on-line cu participarea tuturor subiecților interesați în perfecționarea cadrului legal electoral.

În anul 2023, asistența pentru CEC a venit de la aceiași parteneri de dezvoltare. Asistența Consiliului Europei în domeniul electoral este implementată în cadrul Planului de Acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2021-2024, III. Democrația, 2.3.1. Consolidarea guvernării democratice și încurajarea inovațiilor, Alegeri. Membrii și personalul CEC, Centrului de instruire continuă în domeniul electoral, Consiliului Electoral Central al Găgăuziei, președinții consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II, Consiliul Audiovizualului au fost asistați de proiect în implementarea

bunelor practici și standardelor CoE în cadrul normativ și practicile electorale. Ca urmare, organele electorale și alte grupuri țintă au fost ajutate să fundamenteze și să continue reforma electorală în 2023 prin elaborarea a 9 (nouă) regulamente electorale relevante, prin învățarea managementului zilei alegerilor și validarea rezultatelor în vederea alegerilor locale generale din noiembrie 2023 (BRIDGE training), prin promovarea abordării integrate de gen și a educației antisexiste în alegeri printr-o amplă campanie de sensibilizare a cetățenilor, inclusiv prin semnarea de către peste 400 de concurenți electorali a Codului de conduită pentru concurenții electorali și mass-media, prin consolidarea capacităților de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice, grupurilor de inițiativă și campaniilor electorale, prin oferirea posibilității de a face schimb de experiență personal și de a studia bunele practici ale Consiliului European, APCE, CEDO în cadrul vizitei de studiu la Strasbourg în iunie 2023, prin perfecționarea abilităților de comunicare în situații critice și dezvăluirea de informații către actorii electorali într-o manieră deschisă și profesională în timpul alegerilor locale generale din toamna 2023, prin aplicarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în soluționarea litigiilor și contestațiilor electorale de către instanțele judecătorești, prin consolidarea abilităților CEC, CICDE și CEC Găgăuzia de planificare strategică și evaluare pe baza metodologiei CoE URSO (Util, Relevant, Sustenabil și Asumat), prin încurajarea unei abordări mai incluzive față de grupurile de populație subreprezentate, cum ar fi femeile, tinerii și minoritățile naționale, prin creșterea cunoștințelor electorale și participarea tinerilor la procesele electorale etc. Toate aceste realizări au pregătit mai bine cadrul normativ și instituțional pentru alegerile locale generale din noiembrie 2023.

Asistența PNUD este realizată prin intermediul etapei a II-a a proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, care are drept obiectiv de bază creșterea integrității, transparenței și a incluziunii în procesele electorale din Republica Moldova printr-o administrare electorală independentă și credibilă, cu cetățeni proactivi și bine informați. Proiectul este finanțat de către USAID, Ambasada Marii Britanii la Chișinău/ Fondul de Bună Guvernare. Parteneri, în cadrul proiectului, sunt Agenția Servicii Publice (ASP), Agenția de Guvernare Electronică (AGE), Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Relații cu Diaspora al Cancelariei de Stat, Serviciul Fiscal de Stat, Curtea de Conturi, organizațiile societății civile, mass-media. Principalele realizări: automatizarea proceselor electorale în timpul alegerilor locale generale din 2023; îmbunătățirea funcționalităților și infrastructurii IT, securității cibernetice și mentenanței eficiente a interoperabilității datelor; ajustarea legislației secundare la normele Codului electoral, în vigoare din 2023, inclusiv consultări publice, sesiuni de instruire pentru angajații CEC, traducerea regulamentelor, fortificarea capacităților magistraților privind soluționarea disputelor electorale, campanie de informare prin țară cu explicarea reglementărilor Codului electoral și impactului reformei – înaintea alegerilor locale generale din noiembrie 2023; fortificarea capacităților angajaților CEC prin varii sesiuni de instruire; vizualizarea în timp real a mersului votării și a rezultatelor preliminare ale alegerilor locale generale din 2023; realizarea analizelor de gen; organizarea activităților de informare și educație electorală, în special în rândul tinerilor; dialogul pe subiecte electorale dintre CEC, partenerii naționali și internaționali prin intermediul platformei partenerilor electorali; consolidarea capacităților CEC în domeniul managementului riscurilor, managementul crizelor și comunicarea în situații de criză.

Totodată, în anul 2023, CEC a primit asistență din partea International IDEA și Institutul Republican Internațional, pentru consolidarea capacităților instituționale în domeniul controlului și supravegherii finanțării politice, inclusiv în mediul on-line. De ex., în zilele de 6 și 7 iulie 2023, Comisia Electorală Centrală, împreună cu International IDEA, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Fundația Internațională pentru Sistemele Electorale (IFES) și Institutul Național Democrat (NDI), a organizat Conferința Regională privind Bani în Politică 2023, cu subiectul „Finanțarea campaniei în mediul on-line: provocări și soluții”. Evenimentul a reunit circa 100 de participanți din peste 10 țări, care au reprezentat diferite autorități internaționale și naționale cu atribuții de control și supraveghere privind finanțarea politică, monitorii ai societății civile, partide politice, organizații internaționale și reprezentanți ai platformelor Meta și Google, mass-media, experți în domeniul electoral și al finanțării politice din întreaga regiune a Europei de Est. Timp de 2 zile, în cadrul a șase paneluri de discuții, au fost abordate temele care țin nemijlocit de riscurile și provocările ce pot

apărea în procesul de monitorizare a banilor și sunt utilizați de partidele politice în campaniile electorale mai ales în mediul on-line. În cadrul Conferinței, a fost realizat un schimb cunoștințe și lecții în abordarea provocărilor aduse de fenomenul digitalizării și campaniile on-line în integritatea finanțării politice.

Obiectivul 2.3 Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Dezvoltarea Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral WEM-International	Promovarea WEM-International	Nu există personal sau fonduri dedicate acestei activități	Numărul de acțiuni realizate de CEC, evenimente în cadrul cărora a fost reprezentată Asociația Numărul de proiecte elaborate vs numărul de proiecte implementate	Un eveniment internațional organizat de către Asociație, la care participă CEC	Management CEC Management CICDE	Anual	Bugetul de stat Partenerii externi

Realizat:

Importanța dezvoltării Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral WEM-International și necesitatea finanțării activității acesteia a fost pe larg discutată în cadrul întrunirilor cu partenerii de dezvoltare. În 2020 s-a încercat revitalizarea WEM-International, fiind planificată și desfășurarea unei conferințe anuale cu susținerea IFES pentru luna iunie 2020, însă aceasta a fost amânată pe o perioadă nedeterminată din cauza pandemiei și restricțiilor de călătorie. Totodată, a fost făcută o estimare a cheltuielilor necesare pentru întreținerea anuală a Asociației.

În anul 2022, Asociația Internațională a Femeilor în Organele de Management Electoral – WEM-International în parteneriat cu IFES Ucraina, cu suportul financiar al Guvernului Canadei, a fost reactivată, iar eforturile cele mai importante au fost focusate pe următoarele acțiuni.

1. Restabilirea bazei de date ale membrilor fondatori, cei potențiali noi și a partenerilor WEM-Internațional.
2. WEM-International a desfășurat cu succes un exercițiu cuprinzător de cartografiere a nevoilor sale de integrare internă a egalității de gen, vizând peste 85 de organe de management electoral din diferite regiuni geografice. Ca rezultat, 24 de țări și-au trimis răspunsurile, majoritatea optând pentru perspectiva de aderare la WEM-International.
3. În perioada raportată s-au organizat zeci de sesiuni individuale cu potențialii membri ai Asociației, cu scopul de prezentare a beneficiilor pentru fiecare membru al Asociației la nivel individual, de Organ Electoral sau de țară, structura Asociației, modul de alegere a organelor de conducere și perspectivele globale de activitate.

4. A fost restabilită și îmbunătățită pagina web a WEM-International, au fost create paginile de social media pe Facebook, Twiter, LinkedIn. Conturile de pe social media au fost folosite pentru sensibilizarea publicului larg despre reactivarea WEM-International, precum și inițierea a două campanii de informare pentru potențialii membri ai WEM-International.
5. La fel, a fost creată prima campanie de sensibilizare despre rolul femeilor în managementul organelor electorale, al procesului electoral din perspectiva egalității de gen. În special campania s-a referit la cadrul general de promovare a egalității de gen și la nivelul de participare politică a femeilor.
6. Au fost onorate toate obligațiunile financiare și administrative ale WEM-International față de autoritățile belgiene. Toate rapoartele financiare ale Asociației au fost depuse la serviciul fiscal federal belgian.
7. Pe data de 22 noiembrie 2022, la Chișinău a fost convocată Adunarea Generală Extraordinară a organelor de management electoral ale membrilor fondatori. În cadrul Adunării Generale Extraordinare a fost luată decizia de a strămuta Secretariatul WEM-International la București, România.

2	Participarea activă în cadrul asociațiilor electorale regionale și internaționale – ACEEEO, A-WEB	Participarea activă la: - conferințele anuale - evenimentele electorale organizate la nivel regional și internațional - misiuni de monitorizare a alegerilor în statele membre	Nu există suficiente resurse financiare în acest scop	Numărul de comunicări/ prezentări/ articole în cadrul evenimentelor regionale/ internaționale Statistica dezagregată pe gen a participanților la evenimentele regionale/ internaționale		Management CEC Management CICDE	Anual	Bugetul de stat Partenerii externi
---	---	---	---	--	--	------------------------------------	-------	---------------------------------------

Realizat:

Pe parcursul anului 2020, din cauza restricțiilor de deplasare în legătură cu pandemia de COVID-19, multe evenimente electorale au fost anulate. În aceste condiții reprezentanții CEC au participat fizic doar la observarea alegerilor din Serbia, două vizite de lucru la Strasbourg pentru dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu CoE și un seminar organizat de IFES. A fost asigurată participarea CEC la conferințe, workshop-uri și webinare organizate în format on-line de către CoE, ACEEEO, IFES, A-WEB, Internațional IDEA, ICPS etc. În cadrul acestora, reprezentanții CEC au susținut 12 prezentări. Totodată, în cazul a 7 solicitări din partea asociațiilor internaționale, au fost pregătite și transmise articole, sondaje de opinie și alte informații/materiale necesare pentru realizarea cercetărilor și publicarea în literatura de specialitate. În total, în anul 2021, reprezentanții CEC au participat la cca 30 de întruniri cu organizațiile partenere internaționale și din străinătate, în vederea prezentării realizărilor, identificării soluțiilor pentru problemele existente, stabilirii priorităților viitoare de colaborare/asistență, perfecționării procesului electoral din Republica Moldova. Totodată, au fost organizate 6 ședințe ale platformei de comunicare a partenerilor electorali (misiuni diplomatice acreditate în Republica Moldova), organizate cu suportul proiectului EDMITE.

În anul 2021, reprezentanții CEC au participat fizic la observarea a 6 scrutine organizate de alte state, două conferințe internaționale și trei vizite de studiu/lucru. Cel mai important eveniment a fost Adunarea Generală a ACEEEO, care a avut loc la București (România). În cadrul acesteia, CEC a

Republicii Moldova a preluat președinția Asociației, pentru candidatura noastră votând toți membrii instituționali prezenți. Acest lucru a fost posibil ca urmare a evaluării progresului atins de CEC în dezvoltarea procesului electoral din țara noastră. De menționat că acest fapt are o importanță deosebită pentru promovarea imaginii țării noastre pe plan internațional și contribuie la intensificarea colaborării CEC cu autoritățile omoloage din alte state și instituțiile internaționale din domeniul electoral.

Pe parcursul anului 2022, reprezentanții CEC au participat fizic la 9 conferințe internaționale/mese rotunde/ateliere regionale, 3 vizite de studiu/lucru, 4 evenimente on-line cu instituții omoloage din străinătate și 7 conferințe/workshop-uri/ședințe organizate în format on-line de către CoE, ACEEEO, IFES. În cazul a 7 solicitări din partea A-WEB, IFES, autorităților electorale din străinătate, cercetătorilor/expertiilor în domeniul electoral, au fost pregătite și transmise informații și materiale ce țin de procesul electoral din Republica Moldova și activitatea CEC, inclusiv au fost date răspunsuri la sondaje de opinie și/sau informații pentru completarea/modificarea bazelor de date privind procesul electoral din Republica Moldova.

Cu suportul reprezentanței regionale a IFES în Republica Cehă, în anul 2022 funcționarii CEC au participat la 4 evenimente desfășurate la Praga și două evenimente on-line, la care au fost abordate următoarele subiecte: transparența publicității on-line: lansarea comunității de practicieni; soluții digitale în raportarea, examinarea și publicarea finanțării politice; influența externă asupra instituțiilor democratice; lansarea rețelei regionale europene pentru împuternicirea femeilor în alegeri, instrumentele rețelelor sociale și strategii pentru managementul electoral. De asemenea, IFES a creat și lansat o bază de date în domeniul supravegherii finanțării politice, a realizat un sondaj de opinie și un studiu privind acțiunile de analiză post-electorală realizate de către autoritățile de management electoral și alte instituții.

Pe parcursul anului 2022, reprezentanții CEC au participat la observarea alegerilor în 3 state: Republica Letonia, Republica Kazahstan și Statele Unite ale Americii.

În anul 2022, reprezentanții CEC au participat la ședințe on-line cu reprezentanții CEC Georgia, CEC Letonia, Biroul pentru Prevenirea și Combaterea Corupției (KNAB) Letonia și IFES Ucraina și la vizite de studiu în Croația, Georgia și Statele Unite ale Americii. De asemenea, reprezentanții Autorității Electorale Permanente din România au întreprins două vizite în Republica Moldova. Scopul acestor întreveneri a fost realizarea schimbului de experiență și bune practici în următoarele domenii: supravegherea și controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale; asigurarea dreptului de vot al cetățenilor din afara țării; utilizarea tehnologiilor informaționale în alegeri și digitalizarea proceselor electorale; modalitatea de organizare a votului prin internet, prin corespondență și alte mecanisme de vot alternativ; realizarea acțiunilor de informare și educație electorală; asigurarea transparenței instituționale și promovarea imaginii organismelor de management electoral; organizarea instruirilor pentru subiecții electorali; constituirea și asigurarea activității organelor electorale cu statut permanent etc.

CEC a fost aleasă să dețină președinția Asociației Oficialilor Electoralilor din Europa (ACEEEO), în urma votului țărilor membre, în cadrul ședinței Adunării Generale a ACEEEO desfășurate în luna septembrie 2021 la București. Însă, ca urmare a intervenției militare a Federației Ruse în Ucraina, comitetul executiv al ACEEEO a supus la vot excluderea sau suspendarea comisiilor electorale din Federația Rusă și Republica Belarus din cadrul Asociației. CEC a Republicii Moldova a susținut suspendarea statutului de membru al Asociației pentru aceste instituții electorale. Cvorumul necesar nu a fost întrunit nici pentru una dintre opțiuni. În acest context, a fost luată decizia de a dizolva ACEEEO. În perioada 8-9 iunie, la Budapesta, Ungaria, a avut loc Forumul Regional European, parte a Summit-ului Global pentru Democrație 2022. În cadrul evenimentului s-a discutat despre consolidarea relațiilor de cooperare între instituțiile electorale și oficialii electorali din Europa.

În anul 2022 a fost pregătit, aprobat și implementat un plan de acțiuni privind organizarea și desfășurarea evenimentelor legate de marcarea a 25 de ani de activitate permanentă a CEC. Acesta a prevăzut constituirea unui grup organizatoric, ce a inclus reprezentanți din toate subdiviziunile CEC și activitățile, termenele de realizare și subdiviziunile responsabile de implementarea acestora. Evenimentul a fost organizat cu suportul proiectului PNUD EDMITE și al Guvernului Marii Britanii. Printre cele mai importante activități menționăm:

- organizarea unui eveniment festiv (21 noiembrie 2022), cu participarea a peste 200 de reprezentanți ai autorităților publice centrale, ex-membri ai CEC și ai organelor electorale inferioare, parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai misiunilor diplomatice acreditate la Chișinău, ai organizațiilor internaționale, ai organizației societății civile, ai partidelor politice, ai autorităților electorale străine, experți electorali în domeniul electoral;
- inaugurarea unei expoziții „File din istoria CEC” (21-22 noiembrie);
- conferința internațională „Reforma electorală – pilon al consolidării democrației participative”, cu participarea a peste 20 de autorități electorale din străinătate, organizații naționale și internaționale de profil (22 noiembrie 2022);
- plantarea Aleii Democrației;
- pregătirea ediției jubiliare „Almanah electoral” (în limbile română și engleză);
- montarea unor spoturi video dedicate aniversării (acestea au fost subtitrate în limba engleză);
- asigurarea logisticii necesare pentru vizita delegațiilor din străinătate;
- mediatizarea evenimentelor organizate.

La conferința internațională au participat cu alocuțiuni reprezentanții autorităților de management electoral din România, Republica Letonia, Republica Azerbaidjan, Kârgâzstan, Armenia, Georgia, Mexic, dar și reprezentanți ai organizațiilor cu activități în domeniul electoral, precum OSCE/ODIHR, IFES Ucraina, A-WEB, ENEMO, Asociația „Promo-LEX”, iar ai Consiliului Europei în calitate de partener de dezvoltare pentru Republica Moldova.

Pe parcursul anului 2023, reprezentanții CEC au întreprins 21 deplasări: 7 de monitorizare a alegerilor în alte state, 11 conferințe internaționale/mese rotunde/ateliere/instruiri regionale, 3 vizite de studiu/lucru. De asemenea, a fost organizat și un atelier de lucru on-line dintre CEC Moldova și Ucraina, pe subiectul votării on-line.

În cazul a 7 invitații au fost transmise scrisori privind imposibilitatea participării.

La 9 solicitări din partea A-WEB, IFES, autorităților electorale din străinătate, cercetătorilor/ experților în domeniul electoral au fost pregătite și transmise informații și materiale ce țin de procesul electoral din Republica Moldova și activitatea CEC, reforma electorală, inclusiv au fost date răspunsuri la sondaje de opinie și/sau informații pentru completarea/modificarea bazelor de date privind procesul electoral din Republica Moldova.

Ținând cont de prevederile Codului electoral, care stabilește că alegerile locale generale pot fi organizate în ultima duminică a lunii octombrie sau în prima duminică a lunii noiembrie, au fost expediate, la 22 martie 2023, înștiințări privind planificarea organizării scrutinului, către reprezentanții organizațiilor internaționale guvernamentale. Ulterior, după stabilirea datei alegerilor, au fost expediate invitații pentru observarea scrutinului către misiunile diplomatice și oficiile consulare acreditate în Republica Moldova, 6 organizații internaționale guvernamentale la care Republica Moldova este parte, 24 autorități de management electoral din alte state, 2 organizații la care CEC a Republicii Moldova este parte și 6 organizații non-guvernamentale internaționale și din străinătate. În total, au confirmat participarea la programul de observare a alegerilor, 27 de reprezentanți din partea a 13 autorități de management electoral din alte state. Au fost elaborate în 3 limbi (română, engleză și rusă) și distribuite către participanți: nota logistică, nota informativă privind organizarea alegerilor locale generale și programul vizitei. Programul a fost implementat cu succes, dovadă fiind feedback-urile pozitive, din partea participanților expuse în formă verbală și scrisă.

Pilonul 3 Performanță și cultură organizațională

Obiectivul 3.1 Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Realizarea auditului personalului	<p>Evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC</p> <p>Analiza gradului de acceptare a schimbării</p> <p>Diagnosticul climatului social-psihologic din instituție</p> <p>Evaluarea culturii organizaționale</p> <p>Analiza sistemului de mobilități funcționale pe orizontală și verticală a personalului</p> <p>Evaluarea motivațiilor angajaților</p> <p>Evaluarea nivelului de maturitate în poziție și/sau instituție</p> <p>Diagnosticarea eficienței instruirii profesionale a funcționarilor</p>	Nu a fost efectuat auditul personalului	<p>Persoană fizică/juridică specializată în resurse umane identificată</p> <p>Raport asupra auditului personalului</p> <p>Indicele Experienței Angajaților</p> <p>Numărul de mobilități interne vs angajarea externă</p>	Audit realizat	<p>Expert/ specialist resurse umane (din extern)</p> <p>SRU</p>	T3 2020	Bugetul de stat Partenerii externi

		Evaluarea planurilor de dezvoltare a carierei profesionale		Numărul planurilor de cariere dezvoltate Numărul de succesori, gradul de dezvoltare a succesorilor				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Realizat:

În vederea dezvoltării unei organizații eficiente și cu o cultură pozitivă și clară, în anul 2020, a fost efectuat auditul personalului privind evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC de către un expert/specialist resurse umane (extern).

Această activitate a inclus următoarele componente:

- I. Evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC.
- II. Diagnosticul climatului social-psihologic din instituție.
- III. Evaluarea culturii organizaționale.
- IV. Analiza gradului de acceptare a schimbării.
- V. Evaluarea motivațiilor angajaților.
- VI. Analiza sistemului de mobilități funcționale pe orizontală și verticală ale personalului.
- VII. Evaluarea nivelului de maturitate în poziție și/sau instituție.
- VIII. Diagnosticarea eficienței instruirii profesionale a funcționarilor.
- IX. Evaluarea planurilor de dezvoltare a carierei profesionale.

Conform Raportului auditului asupra personalului din cadrul Comisiei Electorale Centrale, nivelul de sinergie în cadrul echipei CEC este unul mediu, ceea ce demonstrează calități de colaborare sinergetică între membrii săi datorită stării psiho-emoționale a personalului în raport cu calitățile profesionale ale acestora. Chiar dacă fiecare membru al echipei are atribuțiile sale de serviciu stabilite prin fișa postului, funcționarea în echipa CEC este determinată prin atribuirea de roluri specifice și un anumit gen de responsabilitate împărtășită cu ceilalți. În baza criteriilor de evaluare psihologică a echipei CEC, auditul a constatat că rolurile sunt discutate în echipă, recunoscute și asumate de toți.

Climatul social-psihologic din instituție era calificat drept unul mediu, datorită condițiilor corespunzătoare de muncă, inclusiv grație raporturilor favorabile dintre angajator și angajați, absenței tensiunii sociale în rândul personalului instituției.

Cu referire la gradul de acceptare a schimbării, se poate conchide că instituția se prezintă ca un loc de muncă ce promovează starea de bine a lucrătorilor din punct de vedere psihologic și unde se acționează pentru prevenirea vătămării sănătății psihologice a lucrătorilor, care se poate produce inclusiv ca urmare a neglijenței, neatenției sau a unor acte intenționate. În acest sens, gradul de acceptare a schimbării poate fi apreciat drept unul mediu.

Cât privește evaluarea culturii organizaționale, rezultatele auditului arată că factorii climatului organizațional prezic o incidență mare a simptomelor de tip psihosomatic, cum ar fi: supraîncărcarea la locul de muncă, satisfacția medie profesională, injustiția organizațională scăzută și stilul de conducere mediu.

Totodată, de către auditor au fost formulate unele recomandări privind ridicarea nivelului stării de sinergie a echipei, culturii organizaționale, nivelului social-psihologic din instituție etc.

2	Sporirea confortului și eficienței angajaților prin îmbunătățirea condițiilor de muncă	Formularea problemelor și soluțiilor legate de condițiile de muncă Evaluarea periodică a satisfacției angajaților privind condițiile de muncă	Nu este spațiu suficient pentru toți angajații și nu există facilități suplimentare	Spațiu nou/suplimentar identificat Facilități oferite (ex. bucătărie/ cantină, cameră de relaxare/ sport, cameră pentru copii etc.)	Nivelul satisfacției angajaților privind condițiile de muncă crescut cu 10%	SRU DFE	T3 2021 T3 2020/ T3 2022	Bugetul de stat
---	--	--	---	--	---	----------------	------------------------------------	-----------------

Realizat parțial:

În conformitate cu prevederile Codului muncii nr. 154/2003 și ale Legii securității și sănătății în muncă nr. 186/2008, angajatorul este obligat să asigure condiții de muncă care corespund cerințelor securității și sănătății în muncă. Pe parcursul perioadei de raportare, au fost identificate probleme ce țin de condițiile de muncă ale angajaților CEC (cum ar fi: identificarea unor noi spații (birouri), reparația curentă a unor încăperi, înlăturarea nivelului sporit de zgomot, iluminarea insuficientă etc.). În acest sens, au fost formulate și prezentate conducerii CEC propuneri de soluționare a acestora.

Totodată, în baza Planului de protecție și prevenire, aprobat prin dispoziția președintelui CEC, au fost realizate un șir de măsuri tehnice, igienice-sanitare și organizatorice, care au contribuit la reducerea riscurilor profesionale și îmbunătățirea considerabilă a condițiilor de muncă. Este de menționat faptul că anual se stabilesc prin referatele de necesitate, elaborate de către fiecare subdiviziune, necesitățile salariaților pentru anul următor. Prin urmare, fiecărui salariat i se asigură condiții echitabile de muncă, în limita mijloacelor financiare oferite din bugetul de stat.

Cât privește alte facilități prevăzute pentru a fi oferite angajaților CEC, și anume: bucătărie, spații pentru relaxare, pentru sport, cameră pentru copii etc., actualmente nu sunt realizabile, din lipsă de spații libere, precum și din lipsa surselor financiare.

În scopul determinării nivelului de satisfacție al angajaților privind condițiile de muncă în cadrul instituției, au fost elaborate chestionare și transmise spre completare angajaților CEC.

În urma sistematizării informației cuprinse în chestionare s-a constatat că 82 % din angajați sunt satisfăcuți de condițiile de muncă. Totodată, au fost identificate unele necesități și propuneri de îmbunătățire a condițiilor de muncă ale angajaților, care au fost analizate și urmează a fi identificate soluții pentru realizarea acestora.

3	Implementarea unor măsuri pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea	Analiza recomandărilor raportului privind auditul personalului care vizează cultura organizațională, sinergia internă și climatul psihologic în cadrul CEC	Nu a fost efectuat auditul personalului	Recomandări formulate în cadrul A1.1 privind cultura organizațională, climatul social-psihologic etc. vs recomandări implementate	Nivelul satisfacției angajaților privind comunicarea internă crescut cu 10%	SRU	T1 2021 T2 2021	Bugetul de stat
---	---	--	---	---	---	-----	------------------------	-----------------

	climatului de muncă și creșterea solidarității în cadrul CEC	Identificarea măsurilor necesare pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității Implementarea unor măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților (ex. formarea echipelor sportive/ cluburilor de interese, organizarea activităților recreative comune etc.)		Strategie de comunicare internă elaborată Raport privind implementarea strategiei de comunicare internă			Anual	
--	--	--	--	--	--	--	-------	--

Realizat parțial:

Din motiv că perioada anilor 2020-2022 a fost afectată de criza pandemică COVID-19, implementarea unor măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților (ex. formarea echipelor sportive/ cluburilor de interese, organizarea activităților recreative comune etc.) nu a fost realizată.

Pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului CEC pe parcursul anului 2023 au fost organizate și desfășurate activități recreative comune. Ca urmare a examinării propunerilor angajaților CEC, a fost emisă dispoziția președintelui CEC privind organizarea și desfășurarea săptămânală a unei activități sportive (volei).

Totodată, dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare și creșterea solidarității în cadrul CEC rămâne a fi un obiectiv prioritar, care va fi dezvoltat și implementat în continuare.

4	Crearea unei culturi a instruirii/formării continue pe parcursul întregii activități, încurajarea preluării	Analiza recomandărilor raportului privind auditul personalului care vizează eficiența instruirii profesionale a funcționarilor CEC, planurile de dezvoltare a carierei profesionale și motivațiile personalului	Nu a fost efectuat auditul personalului	Recomandări formulate în cadrul A1.1 privind managementul cunoașterii vs recomandări implementate	Nivelul satisfacției angajaților privind parcursul carierei lor în CEC crescut cu 10%	SRU CICDE	T1 2021	Bugetul de stat Parteneri i externi
---	---	---	---	---	---	------------------	---------	---

bunelor practici si schimbului de experiență neformale în rândul membrilor și angajaților CEC	Elaborarea unui parcurs de carieră a funcționarului CEC	Stimulente/ facilități pentru învățare/ participare create Fonduri speciale alocate			T2 2021	
	Elaborarea planurilor individuale de dezvoltare profesională	Parcurs de carieră al funcționarului CEC elaborat			T2 2021	
	Stabilirea parcursurilor de formare anuale, în limita bugetului de formare anuală la CICDE pentru membrii și funcționarii CEC pe domeniile de interes identificate	Principiile participării/delegării membrilor și funcționarilor în vizite de studiu, schimb de experiență/ instruirii aprobate			Anual	

Realizat:

Procesul de dezvoltare profesională continuă în cadrul Comisiei Electorale Centrale este realizat în temeiul art. 37 și 38 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și potrivit Regulamentului cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici (anexa nr. 10), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009.

Conform acestor acte normative, fiecare funcționar public are dreptul și obligația să-și perfecționeze abilitățile și pregătirea profesională în mod continuu, în scopul aprofundării și actualizării cunoștințelor, modelării atitudinilor necesare funcționarului public pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor funcției. Totodată, autoritățile publice au obligația de a asigura posibilități egale fiecărui funcționar public la instruire atât în țară, cât și peste hotare, de a asigura diverse forme de dezvoltare profesională continuă etc.

Anual se aprobă Planul de dezvoltare profesională continuă a personalului din cadrul CEC, în baza Planului de dezvoltare profesională a funcționarilor publici, aprobat de Institutul de Administrație Publică. În cadrul elaborării planului se ține cont de necesitățile formulate în fișele de evaluare anuală a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici din cadrul CEC, de propunerile Centrului de instruire continuă în domeniul electoral, precum și de necesitățile instituționale pe diverse domenii.

În perioada 2020-2023, au fost elaborate patru planuri individuale de dezvoltare profesională pentru funcționarii publici debutanți. Totodată, anual se completează Registrul privind evidența dezvoltării profesionale continue a salariaților, unde se indică parcursul de formare profesională a fiecărui angajat.

Angajații CEC au beneficiat de seminare, cursuri de instruire internă/externă, în baza Planului de dezvoltare profesională continuă a personalului din cadrul CEC, care este întocmit anual, actualizat și completat în caz de necesitate.

În ianuarie 2020 a fost efectuată o vizită de studiu la Strasbourg (Consiliul Europei), iar în anul 2021 a fost realizat un schimb de experiență și preluare de bune practici pe partea de asigurare a controlului financiar și dezvoltarea tehnologiilor informaționale în domeniul electoral la Autoritatea

Electorală Permanentă din România. Totodată, a fost efectuată și o vizită de studiu la Comitetul Național Electoral din Estonia cu tema „Implementarea votului prin internet ca metodă alternativă de vot”. Toate aceste cursuri de instruire/seminare/schimburi de experiență au fost organizate de către Comisia Electorală Centrală în comun cu Academia de Administrare Publică, instituțiile publice din Republica Moldova, instituțiile omoloage din alte țări și partenerii de dezvoltare. La delegarea angajaților pentru efectuarea vizitelor de studiu, realizarea schimbului de experiență sau participarea la diferite programe de instruire, Comisia Electorală Centrală respectă principiile de competență și tematică a evenimentului.

În anul 2022, Comisia Electorală Centrală, în comun cu instituțiile omoloage din alte țări și partenerii de dezvoltare, a organizat deplasări în interes de serviciu pentru schimb de experiență profesională și preluare de bune practici pe diferite domenii, precum: „Dezinformarea în epoca digitală – Efectele asupra democrației, statului și societății”; „Digitalizarea proceselor electorale, finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și incluziunea din perspectiva de gen”; „Soluții digitale în raportarea, revizuirea și publicarea finanțelor politice”; „Bune practici pentru urmărirea recomandărilor electorale”; „Forumul Regional European al Summit-ului Global pentru Democrație 2022”; „Observarea proceselor electorale”; „Comunități de practică pentru transparența campaniilor on-line”; „Implementarea Declarației referitoare la principiile observării internaționale a alegerilor”; „Supravegherea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale”; „Influența externă asupra instituțiilor democratice”; „Lansarea Rețelei regionale din Europa pentru încurajarea femeilor în alegeri” etc.

În anul 2023, pe lângă cursurile de instruire incluse în Planul anual de dezvoltare profesională continuă a personalului din cadrul CEC, în scopul schimbului de experiență și preluării de bune practici angajații CEC au participat și la alte evenimente, cum ar fi: Atelier de instruire în domeniul securității cibernetice; Atelier de lucru privind Programele strategice 2024-2026 pentru CEC; Seminare privind supravegherea și controlul asupra finanțării politice etc. De asemenea, au participat la Programul de instruire și pregătire profesională în vederea organizării alegerilor și sesiunea de instruire pentru pregătirea activităților pre-electorale, organizat de Autoritatea Electorală Permanentă din România; la Conferința „Îmbunătățirea proceselor electorale și a alegerilor: rolul centrelor de pregătire electorală” organizată de Departamentul Democrație și Guvernare al Consiliului Europei; la Conferința parlamentară „Alegeri în timp de criză: provocări și oportunități” organizată de Consiliul Național Elvețian și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) etc. În primul semestru al anului 2023 a fost efectuată vizita de studiu la sediul Consiliului Europei din Strasbourg, Republica Franceză, în vederea studierii bunelor practici ale Consiliului Europei în domeniul electoral.

5	Fortificarea Serviciului audit intern	Crearea metodologiei de evaluare a eficienței managementului financiar și celui al riscurilor Evaluarea proceselor de planificare, executare, monitorizare și raportare în cadrul CEC și CICDE	Serviciul există, dar nu este eficient/funcțional	Persoană cu certificate de calificare profesională în domeniul auditului intern în sectorul public angajată Metodologie de evaluare a managementului financiar și al riscurilor aprobată	Raport de audit al proceselor de planificare, executare, monitorizare și raportare în cadrul CEC și CICDE elaborat anual	DFE SRU	T3 2021 T3 2022 T3 2023	Bugetul de stat
---	---------------------------------------	---	---	---	--	----------------	-----------------------------------	-----------------

Realizat:

Asigurarea dezvoltării continue a sistemului de management în cadrul Comisiei Electorale Centrale a fost realizată prin planificarea, evaluarea și raportarea rezultatelor activității de audit intern.

În perioada de raportare a fost asigurată evaluarea procesului de planificare, organizare și monitorizare a proceselor operaționale în cadrul Comisiei și urmărirea implementării recomandărilor de audit.

Evaluarea sistematică și oferirea recomandărilor de îmbunătățire a sistemului de control intern managerial al Comisiei Electorale Centrale a fost realizată prin:

- ✓ Efectuarea misiunilor de audit de asigurare;
- ✓ Efectuarea misiunilor de audit de consiliere;
- ✓ Efectuarea misiunilor de audit neplanificate.

Totodată, în vederea promovării unei culturi de control adecvate și a funcției de audit intern au fost organizate seminare, ședințe, ateliere de lucru, alte acțiuni de mediatizare. Auditurile de performanță realizate în această perioadă s-au axat pe evaluarea eficienței managementului financiar și celui al riscurilor, iar auditurile de conformitate a avut la bază auditul asupra rapoartelor anuale financiare consolidate ale CEC.

6	Prevenirea și gestionarea de crizelor de imagine	Elaborarea planului de comunicare în situații de criză, și/sau a mesajele specifice Efectuarea simulărilor pentru testarea planului Organizarea sesiunilor de media-coaching pentru managementul CEC	Nu au fost testate asemenea instrumente	Mesaje elaborate și actualizate, la necesitate; Componența celulei de comunicare în situații de criză aprobată 4 simulări efectuate 8 sesiuni de media-coaching organizate Profilul persoanelor care au beneficiat de media-coaching	Celulă de criză creată Nivelul operativ al reacției (până la o oră) pe marginea situațiilor de criză apărute	DCRPMM	Anual T1 Anual T3 și înaintea fiecărui scrutin Semestrial și înaintea fiecărui scrutin	Bugetul de stat Parteneri i externi
---	--	--	---	--	---	--------	--	--

Realizat:

În anul 2022, în contextul elaborării, prezentării publice și dezbaterii pachetului de propuneri pentru modificarea legislației electorale și celei conexe, conducerea CEC și funcționarii din cadrul Aparatului CEC au beneficiat de o serie de instruiți privind Comunicarea de criză. Ulterior, a fost elaborat instrumentarul comunicării de criză, ajustat domeniului de activitate al CEC. Tot atunci, au fost organizate și sesiunile de media-coaching pentru CEC.

Pe data de 4 martie 2022, Republica Moldova a depus oficial cererea de aderare la Uniunea Europeană. Pentru a putea redacta un astfel de aviz, la 11 și la 19 aprilie 2022, Comisia Europeană a transmis autorităților de la Chișinău două părți ale chestionarului cu privire la cererea de aderare a

Republicii Moldova la Uniunea Europeană. CEC, fiind una dintre instituțiile vizate, s-a implicat în pregătirea răspunsurilor la chestionarul UE. Pe 23 iunie 2022, Consiliul European a decis să-i acorde Republicii Moldova statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană. Menționăm că, în perioada de referință, conducerea CEC a avut și o întrevvedere și cu raportorul Comisiei de politică externă pentru implementarea Acordului de Asociere UE-Moldova în cadrul Parlamentului European (PE) și coordonator al activităților PE de susținere a democrației parlamentare în Republica Moldova. În contextul aprobării mecanismului de coordonare a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova și a creării grupurilor de lucru, este asigurată raportarea lunară a CEC pe marginea evoluțiilor înregistrate de Comisie în realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

În anul 2023 funcționarii din cadrul Aparatului CEC au avut o serie de instruiri privind gestionarea situațiilor de criză în contextul alegerilor locale generale din toamna 2023. Conducerea CEC, inclusiv funcționari din cadrul aparatului, au avut câte 2 sesiuni de instruire cu expertul Consiliului Europei privind gestionarea situațiilor de criză. Totodată, experții PNUD Moldova au analizat Planul strategic al CEC și au propus măsuri pentru îmbunătățirea imaginii CEC în afara instituției. Sesiuni de media-coaching au fost desfășurate și cu președinții consiliilor electorale de circumscripție.

Obiectivul 3.2 Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Radiografierea parteneriatului existent CEC și CICDE	Evaluarea parteneriatului sub aspectul: - atribuții, competențe - comunicare interinstituțională, personală - relații de subordonare și raportare	Unele atribuții și activități se suprapun Statutul CICDE este interpretabil și vag	Raport de analiză elaborat Număr de suprapuneri pe domenii de activitate identificate Număr de recomandări efectuate	Linii de control și raportare stabilite expres în acte normative interne	Management CEC și CICDE DCRPMM	T3 2020	Bugetul de stat

Realizat:

În vederea realizării acestui obiectiv, în anul 2020 a fost efectuată a analiză a parteneriatului dintre cele 2 instituții care s-a soldat cu formularea a 12 concluzii și recomandări privind eficientizarea comunicării și eliminarea suprapunerilor pe anumite domenii de activitate (informare, educație electorală, cercetare).

Recomandările formulate urmau să fie luate în considerare în procesul de modificare a Regulamentului de activitate al Comisiei Electorale Centrale și Regulamentului de activitate al Centrului de instruire continuă în domeniul electoral.

Regulamentele celor 2 instituții au fost modificate în 2023, dar constatăm că suprapuneri continuă să existe, mai ales că noua redacție a Codului electoral intrat în vigoare la 1 ianuarie 2023 a reformulat mandatul celor 2 instituții de o manieră în care doar accentuează suprapunerile existente.

2	Eficientizarea modului de colaborare interinstituțională în realizarea sarcinilor strategice	Analiza și implementarea recomandărilor formulate la activitatea 3.2.1. Eliminarea suprapunerilor de competențe și activități dintre subdiviziunile CEC și CICDE	Unele atribuții și activități se suprapun	% recomandărilor implementate în total formulate Regulamentele de activitate ale CEC și CICDE revăzute și ajustate	Recomandări analizate și implementate Competențe clar delimitate în acte normative interne	CEC și CICDE DJ	T4 2020 T1 2021	Bugetul de stat
---	--	---	---	---	---	------------------------	------------------------	-----------------

Realizat:

La sfârșitul anului 2023, CEC și CICDE, în cadrul unor ateliere de discuții privind analiza Planului strategic pentru anii 2020-2023 și elaborarea Planului strategic pentru anii 2024-2027, au discutat despre relațiile interinstituționale, inclusiv au venit cu propuneri pentru a nu suprapune unele activități ale instituțiilor pe componenta de instruire electorală și au propus metode de conlucrare mai eficiente care se vor regăsi în noul Plan strategic.

Obiectivul 3.3 Consolidarea rețelei naționale de funcționari electorali profesioniști și motivați

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Crearea organelor electorale permanente	Organizarea centrelor teritoriale Includerea componentei de comunicare cu organele inferioare în strategia de comunicare internă a CEC	Obiectiv inclus în planurile 2011-2015, 2016-2019, dar nerealizat	Strategie de comunicare implementată în proporție de minim 90%	Centre teritoriale create și funcționale	DJ DMA CICDE	T3 2022 T3 2022	Bugetul de stat

Realizat:

Cu referire la crearea organelor electorale permanente, art. 34 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022 stabilește constituirea circumscripțiilor electorale permanente, care corespund, de regulă, hotarelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova, unității teritoriale autonome Găgăuzia, municipiilor Chișinău și Bălți. Conform art. 35 alin. (3) din același cod, în componența consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea activează, cu statut permanent, președintele acestuia, care este numit în funcție conform Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

2	Recrutarea membrilor CECE de la politic la profesionist	Stabilirea cerințelor exprese de calificare pentru președintele CECE printr-un act normativ intern al CEC și numirea acestuia în bază de concurs	La nivel de concept	Registrul membrilor revocați/demiși întocmit și actualizat după fiecare scrutin	Registrul membrilor revocați/demiși întocmit	DMA	T2 2023	Bugetul de stat
		Crearea Registrului membrilor revocați/demiși			Conducerea organelor electorale numită din RFE, realizându-și activitatea în baza fișelor de funcție	SRU	T1 2021	
		Crearea fișelor funcțiilor pentru conducerea organului electoral CECE		Fișele funcțiilor elaborate				

Realizat:

La data de 1 martie 2023 a fost aprobată Fișa de post pentru funcția de președinte al consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea. Prin dispoziția Președintei CEC nr. 19-a din 26 aprilie 2023, a fost constituită Comisia de concurs și aprobat Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de președinte al consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea. Comisia de concurs este formată din 9 membri de bază și 2 membri cu drept de vot consultativ/observatori (înaintați de către societatea civilă). Concursurile pentru cele 34 de funcții de președinte al consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea au fost desfășurate în perioada aprilie – august 2023, iar în perioada august – septembrie a fost desfășurată procedura de angajare a persoanelor care au promovat concursul.

Planificarea și executarea mijloacelor financiare alocate Comisiei Electorale Centrale din bugetul de stat în perioada 2020-2023

Conform Codului electoral, bugetul Comisiei Electorale Centrale se elaborează, se aprobă și se administrează conform principiilor, regulilor și procedurilor prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Astfel, potrivit cadrului normativ menționat, Comisia Electorală Centrală își estimează costurile activității sale, planifică propriul buget anual, întocmind devize de cheltuieli, și transmite proiectul bugetului spre avizare Ministerului Finanțelor. Ulterior, după avizarea proiectului de către Ministerul Finanțelor, Comisia aprobă prin hotărâre bugetul autorității și înaintează Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova bugetul Comisiei Electorale Centrale pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat.

Exercițiul bugetar 2020

Date generale despre bugetul precizat și executat pe tipuri de activități în anul 2020

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Realizarea politicii electorale, activitatea de bază	14946071,00	13580699,29	90,86%
Instruire în domeniul electoral - CICDE	2407700,00	2152063,70	89,38%
Alegeri parlamentare noi din 15 martie 2020	3243307,00	3235041,74	99,75%
Comisia Electorală Centrală	1677630,00	1669476,35	
Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 38, mun. Hâncești	1376202,00	1376093,45	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	189475,00	189471,94	
Alegeri locale noi din anul 2020, inclusiv alegerile locale repetate	1382872,00	1274980,70	92,20%
Comisia Electorală Centrală	1068972,00	974318,41	
Consiliile electorale de circumscripție	265500,00	252496,00	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	48400,00	48166,29	
Alegeri prezidențiale din 1 noiembrie 2020, inclusiv turul II din 15 noiembrie 2020	155026950,00	126974373,33	81,90%
Comisia Electorală Centrală	21880700,00	12951306,36	
Consiliile electorale de circumscripție	128242050,00	111476759,34	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	4904200,00	2546307,63	

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Susținerea partidelor politice	31203800,00	29333645,94	94,01%

Mijloace financiare pentru secțiile de votare din afara țării în vederea organizării și desfășurării alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020, inclusiv turul II din 15 noiembrie 2020

Indicatori	Mijloace aprobate și precizate, lei	Mijloace redistribuite conform solicitării MAEIE, lei	% redistribuirii
Mijloace financiare pentru organizarea și desfășurarea alegerilor în secțiile de votare din afara țării, conform Legii bugetului de stat pentru anul 2020 nr. 172/2019	11666300,00	9630000,00	82,55%

Alocații, din fondul de rezervă al Guvernului pentru achiziționarea echipamentelor de protecție destinate organelor electorale, în scopul prevenirii răspândirii infecției COVID-19

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Alegeri prezidențiale din 1 noiembrie 2020, inclusiv turul II din 15 noiembrie 2020	13299900,00	13116063,23	98,62%
Comisia Electorală Centrală	12814332,00	12814260,60	
Consiliile electorale de circumscripție	485568,00	301802,63	

Proiecte finanțate din surse externe

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Proiectul „Suport financiar pentru achiziționarea echipamentelor video-audio pentru Comisia Electorală Centrală” - CEC	901600,00	442790,08	49,11%
Proiectul „Educarea actorilor electorali pentru alegerile prezidențiale” - CICDE	846300,00	846300,00	100,00%
Proiecte finanțate din surse externe:	1747900,00	1289090,08	X

TOTAL BUGET 2020	225294800,00	190955958,01	84,76%
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------

Exercițiul bugetar 2021

Date generale despre bugetul precizat și executat pe tipuri de activități în anul 2021

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Realizarea politicii electorale, activitatea de bază	13874781,00	12772794,14	92,06%
Instruire în domeniul electoral - CICDE	2559700,00	2352526,71	91,91%
Alegeri parlamentare anticipate din 11 iulie 2021	84680100,00	84542126,86	99,84%
Comisia Electorală Centrală	10249393,00	10249245,47	
Consiliile electorale de circumscripție	72986801,00	72848979,51	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	1443906,00	1443901,88	
Alegeri locale noi din anul 2021	11307019,00	10479980,38	92,69%
Comisia Electorală Centrală	3644935,00	2887395,75	
Consiliile electorale de circumscripție	7370784,00	7334421,28	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	291300,00	258163,35	

Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Susținerea partidelor politice	34150500,00	33194401,30	97,20%

Proiecte finanțate din surse externe

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Proiectul „Suport financiar pentru achiziționarea echipamentelor video-audio pentru Comisia Electorală Centrală” - CEC	445199,50	411851,12	92,51%
Proiectul „Engleza - catalizator al democrației în școli” - CICDE	505900,00	503320,67	99,49%
Proiectul „Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente” - CICDE	289400,00	289327,50	99,97%
Proiecte finanțate din surse externe	1240499,50	1204499,29	X

TOTAL BUGET 2021	147812599,50	144546328,68	97,79%
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------

Exercițiul bugetar 2022

Date generale despre bugetul precizat și executat pe tipuri de activități în anul 2022

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Realizarea politicii electorale, activitatea de bază	16056000,00	14188620,38	88,37%
Instruire în domeniul electoral - CICDE	3637000,00	3416139,54	93,93%
Alegeri locale noi din anul 2022	6019300,00	5530892,84	91,89%
Comisia Electorală Centrală	3811158,00	3386811,81	
Consiliile electorale de circumscripție	1962854,00	1907400,98	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	245288,00	236680,05	

Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Susținerea partidelor politice	42031000,00	38681712,78	92,03%

Mijloace financiare suplimentare, alocate în septembrie 2022 pentru acțiunile și măsurile de politici în conformitate cu Planul strategic al CEC pentru anii 2020-2023

Indicatori	Mijloace financiare precizate, lei	Mijloace financiare executate, lei	% executării
Realizarea politicii electorale, acțiuni/măsuri de politici în conformitate cu Planul strategic al CEC pentru anii 2020-2023, ca urmare a rectificării Legii bugetului de stat pentru anul 2022, din septembrie 2022	11510000,00	1215714,00	10,56%

Proiecte finanțate din surse externe

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Proiectul „Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente” - CICDE	669000,00	315842,06	47,21%
Proiecte finanțate din surse externe:	669000,00	315842,06	X

TOTAL BUGET 2022	79922300,00	63348921,60	79,26%
-------------------------	--------------------	--------------------	---------------

Exercițiul bugetar 2023

Date generale despre bugetul precizat și executat pe tipuri de activități în anul 2023

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Realizarea politicii electorale, activitatea de bază	52643284,00	48456904,29	92,05%
Activitatea permanentă a consiliilor electorale de nivelul al doilea	5803216,00	2986465,88	51,46%
Instruire în domeniul electoral - CICDE	4192600,00	3994626,87	95,28%
Alegeri locale generale din anul 2023	154463700,00	146278428,85	94,70%
Comisia Electorală Centrală	30633458,10	23449974,55	
Consiliile electorale de circumscripție	121833692,90	121058244,80	
Centrul de instruire continuă în domeniul electoral	1996549,00	1770209,50	

Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Susținerea partidelor politice	49980700,00	46184793,72	92,41%

Proiecte finanțate din surse externe

Activități	Precizat (lei)	Executat (lei)	% executării
Proiectul „Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente” - CICDE	1488400,00	1094130,25	73,51%
Proiecte finanțate din surse externe:	1488400,00	1094130,25	X

TOTAL BUGET 2023	268571900,00	248995349,86	92,71%
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------